

REFERAT |KRS| Oppvekststyret (2011-2015) d. 18-11-2014

Møtedato Tirsdag d. 18. november 2014 kl. 17:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av møteprotokoll-Oppvekststyrets møte 03.11.14.....	3
Møteplan 2015 1. halvår.....	5
Rådmannens forslag til handlingsprogram - Oppvekstsektor.....	7
Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.....	9
Vurdering av konkurranseutsetting.....	29
Høringsuttalelse: Forslag til endringer i privatskoleloven (ny friskolelov).....	38
Høring om forslag til endringer i Opplæringsloven og Privatskoleloven.....	48

Sak 48/14: Godkjenning av møteprotokoll-Oppvekststyrets møte 03.11.14

Vedlegg

Protokoll Oppvekststyret 03.11.2014



Dato 10. november 2014
Saksnr.: 201400115-46
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
18.11.2014

Godkjenning av møteprotokoll-Oppvekststyrets møte 03.11.14

Forslag til vedtak

[Oppvekststyret godkjenner protokoll fra oppvekststyrets møte 03.11.14.](#)

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll oppvekststyrets møte 03.11.14.

Sak 49/14: Møteplan 2015 1. halvår



Dato 10. november 2014
Saksnr.: 201400115-45
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
18.11.2014

Møteplan 2015 1. halvår

Forslag til vedtak

Møteplan for oppvekststyret 1. halvår 2015:

13. januar 2015
10. februar 2015
10. mars 2015
14. april 2015
26. mai 2015
09. juni 2015

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Sak 50/14: Rådmannens forslag til handlingsprogram - Oppvekstsektor

Vedlegg

2 Oppvekst HP 2015-2018.docx

Forslag til barnehagebehovsplan 2015.pdf

Forslag til Betalingssatser 2015-2018 oppvekst.pdf

Tilskudd_og_tilskuddordninger_hp15-18 oppvekst.pdf

Oppvekst Tiltak utenfor rammen hp 2015-2018.pdf

HP Oppvekststyret 03.11.14 HP.pptx



Dato 4. november 2014
Saksnr.: 201400227-24
Saksbehandler Svein T. Kvernes

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
18.11.2014

Rådmannens forslag til handlingsprogram - Oppvekstsektor

Sammendrag

Oppvekstdirektøren legger med dette frem rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018 og årsbudsjett for Oppvekstsektoren.

Oppvekststyret ble orientert om de delene av handlingsprogrammet som gjelder sektoren i møte 3. november.

Hoveddokumentet ble delt ut i Bystyret 29.10.14

Forslag til vedtak

[Oppvekststyret tar Rådmannens forslag til Handlingsprogram 2015-2018 til orientering.](#)

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Svein T. Kvernes
Seniorrådgiver

Vedlegg:
Sektorkapittel Oppvekst
Barnehagebehovsplan
Betalingssatser
Tilskuddsoversikt
Tiltak utenfor rammen
Presentasjon av handlingsprogrammet

Sak 51/14: Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.

Vedlegg

Vedtak FORMAN, 19112014, Sak 122/14, Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.

Vedtak BYUTVI, 06112014, Sak 200/14, Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.

Vedtak BYSTYR, 26112014, Sak 175/14, Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.

Vedtak HELSOS, 11112014, Sak 53/14, Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.

Vedtak KULTUR, 12112014, Sak 75/14, Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.

Forslag til kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-18.pdf

Kart - Sluttbehandling, kommunedelplan idrett- og friluftsliv 2015 - 2018.pdf

175-14.mp3

Dato 9. oktober 2014
Saksnr.: 201205289-60
Saksbehandler Astri Edvardsen Sødal

Saksgang

Byutviklingsstyret
Helse- og sosialstyret
Kulturstyret
Oppvekststyret
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

06.11.2014
11.11.2014
12.11.2014
13.11.2014
19.11.2014
26.11.2014

Revidering kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, 2.gangs behandling.

Sammendrag

Oppstart, rammer og organisering av arbeidet med ny kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2015-2018 ble godkjent i formannskapet 13.06.2012. Forslag til planprogram ble godkjent i formannskapet og lagt ut til offentlig ettersyn 19.12.12. Planprogrammet ble godkjent i formannskapet 08.05.13. Formannskapet vedtok 30.04.2014 å legge forslag til kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-18 ut til offentlig ettersyn. Plandokumentet var på høring i perioden 09.05 – 20.06.14. Det er mottatt 11 Innspill/merknader. Disse er gjengitt og kommentert til sist i saksframlegget.

Bearbeidet forslag til plandokument «Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2015-2018» fremmes nå til endelig behandling i bystyret.

Kulturdepartementet (KUD) har krav om vedtatt kommunal plan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv. Fylkeskommunene har delegert myndighet til å godkjenne blant annet kommunedelplaner. Vest-Agder fylkeskommunes uttalelse med godkjenning av foreliggende planforslag, ble tatt til orientering og opprettholdt i Hovedutvalg for kultur og utdanning i fylkeskommunen 2. september 2014. Planen er blant annet nødvendig underlagsdokumentasjon for kommunens årlige søknader til fylkeskommunen om statlige spillemidler til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg.

Plandokumentet gjelder i 4 år, mens planens fireårige prioriterte handlingsprogram for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg rulleres årlig, som del av rådmannens forslag til handlingsprogram. Planen er tematisk, uten selvstendig juridisk hjemmel når det gjelder disponering av arealer. Planen må knyttes opp til kommuneplanens arealdel, øvrige kommunedelplaner og reguleringsplaner for å oppnå hjemmel.

Foreliggende forslag til kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018 synliggjør dagens situasjon i kommunen innenfor fysisk aktivitet og anlegg, samt viser til hva som er vesentlig å vektlegge fremover for å opprettholde og videreutvikle areal og anlegg for organisert idrett og uorganisert fysisk aktivitet.

Prioritering av søknader om statlige spillemidler er oppdatert etter høringsperioden og etter årets tildeling fra Vest-Agder fylkeskommune i slutten av mai 2014. Prioriterte lister i kap.10.1.1. for ordinære anlegg og kap.10.1.2 for nærmiljøanlegg, utgjør årets søknad fra kommunen til fylkeskommunen om spillemidler for 2015 (innenfor rammen).

Kapittel 9; *Handlingsprogram for aktivitet 2015-2018*, synliggjør og foreslår tiltak som kan bidra til å fremme fysisk aktivitet i befolkningen. Noen tiltak har økonomi, andre ikke. Prosjektene er ikke gitt en samlet prioritet, men må fremmes og sikres via årlig rullering av kommunens handlingsprogram av den enkelte sektor/etat som er hovedansvarlig for tiltaket. Dette handlingsprogrammet er ment som ett av flere bidrag for å øke fysisk aktivitet i befolkningen.

Planen vil være politikernes og administrasjonens styringsverktøy for utviklingen innen feltet idrett og friluftsliv i perioden 2015-2018. Kommunens realisering av anbefalingene i dokumentet, gjøres gjennom årlig kommunal budsjettbehandling.

Kristiansand kommune er ifølge «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2014» (KUD), definert som «presskommune» og dette innebærer at kommunen kan hente ytterligere 15 % i statlige spillemidler gjennom tilskuddsordningen i perioden 2015-2018. Årets søknader innehar ikke denne ekstra satsen, da dette vil bli håndtert av fylkeskommunen etter nærmere drøfting med Kulturdepartementet om prosedyrene for denne nye ordningen.

Forslag til vedtak

1. [Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018 med fireårig handlingsprogram godkjennes med de endringer som måtte bli vedtatt i den endelige budsjettbehandlingen.](#)
2. [Planen er retningsgivende for kommunens idretts- og friluftspolitikk og legges som grunnlag for årlig søknad om statlige spillemidler.](#)

Tor Sommerseth
rådmann

Stein Tore Sørthe
kulturdirektør

Vedlegg:

- Forslag til Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018, datert 26.11.2014
- Kart

Bakgrunn for saken

Gjeldende kommuneplan har blant annet satsningsområdet: *Byen det er godt å leve i: Kristiansand er folkehelsebyen som inkluderer alle og gir rom for utfoldelse*. Kommunedelplan idrett og friluftsliv, støtter opp om hvordan man som kommune kan bidra til nettopp dette via tilrettelegging av tilgjengelig areal, arenaer og tiltak for egenorganisert fysisk aktivitet og idrett. Betydningen av utøvelse av fysisk aktivitet og idrett får stadig større verdi i et samfunnsmessig folkehelseperspektiv. Parallelt vil gode tilgjengelige arenaer og areal for fysisk aktivitet og idrett i nærmiljøene, bidra til å styrke lokal frivillighet, sosial tilhørighet, trivsel og stolthet hos innbyggerne. Kommunens innbyggere har et høyt aktivitetsnivå når det gjelder organisert og uorganisert fysisk aktivitet. Dette gjenspeiles i status og behovsvurderinger som er gitt i kap. 7 i planforslaget. Flere nye anlegg de siste årene har gitt en eksplosiv økning i antall medlemskap i idretten. En videre oppfølging og satsning på ulike nye arenaer for fysisk aktivitet, vil utvilsomt bidra til bedre folkehelse og trivsel for innbyggerne, samt styrke byens attraktivitet.

Plankrav

Kulturdepartementet (KUD) setter krav til kommunene om godkjent plan for området idrett, nærmiljøanlegg og friluftsliv. Dette for å legge til rette for å sikre:

- Sterkere kommunal styring av anleggsutbyggingen
- Klarer prioritering i kommunen
- Utvikling av anlegg sett i et større helhetsperspektiv

Kristiansand har valgt å utarbeide dokumentet som en kommunedelplan. Godkjent plan-dokument er blant annet nødvendig underlagsdokumentasjon for å kunne søke statlige spillemidler til anlegg.

Minstekrav til planinnhold

Foreliggende forslag til plandokument skal imøtekomme Kulturdepartementets minstekrav til planinnhold. Vest-Agder Fylkeskommune vedtok «Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020, den 17.12.13. Denne planen er retningsgivende for kommunens planarbeid på området. Føringer er innarbeidet så godt som mulig i dette plandokumentet.

Fylkeskommunene er delegert myndighet fra KUD til å godkjenne kommunenes plan-dokumenter for dette området. Vest-Agder fylkeskommunes administrative uttalelse, datert 20.06.14, gir godkjenning av planforslaget. Uttalelsen ble forelagt Hovedutvalget for Kultur og utdanning i Vest-Agder fylkeskommune den 2. september 2014 som referatsak. Utvalget tok uttalelsen til orientering og opprettholdt administrasjonens uttalelse.

Statlige spillemidler

Spillemidler til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet med stort brukspotensial, samt nærmiljøanlegg, er sentrale virkemidler for å innfri de statlige målene på anleggsfeltet. De statlige spillemidlene til anlegg (idretts-, nærmiljø-, og friluftsanlegg) skal bidra til en infrastruktur som gir befolkningen mulighet til å drive både egenorganisert aktivitet og aktivitet i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten. Midlene fungerer som en toppfinansiering til anleggene og der ikke annet er bestemt, kan det søkes om tilskudd til ordinære anlegg, inkludert rehabilitering, på inntil 1/3 av godkjent kostnad. Maksimalt tilskuddsbeløp er kr. 1 000 000,-. Mange anleggstyper kan søke en adskillig høyere sum. Anlegg som det søkes spillemidler til, skal inngå i vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet.

Særlige tilskuddssatser i pressområder

I «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2014», gis enkelte kommuner tilskudd på 15 % utover ordinært spillemiddeltilskudd. Tildelingen av særlige tilskuddssatser i pressområder er aktuelle for tildelingsårene 2015 til og med 2018. Dette gjelder blant annet for Kristiansand. I søknadene for 2015 (kap.10.1.1.) er ikke disse midlene innberegnet i spillemiddelsatsene, dette blir justert av fylkeskommunen. Kommunen avventer nærmere detaljinformasjon/avklaring om ordningen. I 2014 fikk Kristiansand kommune tildelt

ca. kr. 17,5 mill.kr. i spillemidler til private og kommunale anlegg (ordinære anlegg). 15 % ekstra i spillemidler ville ha betydd ytterligere ca. kr. 2,6 mill. ekstra for inneværende år.

Planprosess og medvirkning for utarbeidelse av nytt plandokument:

Ved å utarbeide plandokumentet som en kommunedelplan, følges de plankrav som settes i plan- og bygningsloven. Prosjektgruppen har gjennomført flere medvirkningsprosesser underveis i planarbeidet, samt drøfting med fylkeskommunen. Det er utarbeidet planforslag, 1.gangsdokument og nå endelig forslag til plandokument for 2015-2018.

Arbeidet med planen har vært gjennomført med en kommunal tverrfaglig prosjektgruppe med representanter fra teknisk sektor og kultursektoren. Teknisk direktør og kulturdirektøren har vært styringsgruppe for arbeidet. Tverrfaglig samarbeid og innhenting av informasjon er søkt underveis i andre kommunale etater og fra det frivillige organisasjons-livet. Midt-Agder Friluftsråd og Kristiansand Idrettsråd har bistått prosjektgruppen jevnlig underveis i planarbeidet. Prosessen har vært åpen for barn- og unges representant som har kunnet møte etter behov. Det har vært gjennomført dialog med ressurspersoner/grupper fra blant annet Kristiansand Ungdomsutvalg, idrettslag, Rådet for funksjonshemmede, Vest-Agder Barne- og Ungdomsråd, Eldrerådet, Midt-Agder Friluftsråd, Kristiansand Idrettsråd, Folkehelseforum i Kristiansand, Vest-Agder Idrettskrets, Bedriftsidrettskretsen, løypelag mm. Det er gjennomført særlig medvirkningsprosess med Kristiansand Ungdomsutvalg. Se vedlegg A i plandokumentet for nærmere informasjon. I tråd med tidligere vedtak er det også spesielt vurdert tiltak rettet inn mot den eldre del av befolkningen. Man finner for begge grupper at informasjonsflyten om aktivitetstiltak og tilgjengelig areal og anlegg kan bedres. Kommunen er i gang med tiltak for å bedre dette, både via nett og papir. I tillegg vil også idretten styrke informasjonsflyten direkte til barn og unge.

Politisk orientering

Det er underveis i planarbeidet gjennomført orientering i kulturstyret, byutviklingsstyret og formannskapet i oktober/november 2013. Det også gjennomført en idrettspolitisk debatt i bystyret 22.01.14 hvor idrettspresident Børre Rognlien innledet.

Offentlig ettersyn 09.05- 20.06.14

Planprosessene for arbeidet har fulgt gjeldende krav i plan- og bygningsloven og forslag til plandokument er nå til 2.gangs behandling. Planforslaget har vært ute til offentlig ettersyn i perioden 09.05 – 20.06.14 og det kom inn 11 merknader/innspill. Disse er bearbeidet/innarbeidet i forslag til nytt dokument. Se vedlegg i saken for ytterligere utfyllende kommunale kommentarer. Under følger sammendrag av hver enkelt uttalelse og kommunens vurdering.

Erfaring fra eksisterende plan for 2011-2014

Kommunen har hatt dette planverktøyet over mange år og det fungerer som et godt styringsverktøy på området. En jevnlig oppdatering hvert 4de år gjør at dokumentet er oppdatert i forhold til den løpende utviklingen som er innen området idrett og fysisk aktivitet, areal og anlegg. Oppsummeringen i *kap.3 Resultatvurdering av plan 2011-2014 med statusoversikt*, dokumenterer at kommunen gjør et godt arbeid med å legge forholdende til rette når det gjelder infrastruktur for idrett og fysisk aktivitet.

Status idretten i Kristiansand

I 2013 ble det vedtatt formell samarbeidsavtale mellom Kristiansand kommune ved idrettsetaten og Kristiansand Idrettsråd. Dette for å styrke og regulere samarbeidet mellom kommunen og idretten. I Kristiansand har pr. 31.12.13, ca. 10 - 12 000 aktive i bedriftsidretten og i tillegg et medlemstall på vel 29 000 i organisert idrett. Idretten lokalt er organisert i 112 klubber. Medlemstallet i idretten i Kristiansand har hatt en økning med 7,4 % fra 2012 til 2013. Det avvikles årlig svært mange idrettsarrangement både på regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.

Status anleggs- og arealutvikling i Kristiansand

De siste 10-15 årene har kommunen hatt en stor satsning på anleggs- og arealutvikling. Anleggsdekningen i forhold til pr. 10 000 innbyggere er en av landets aller beste når det gjelder flerbrukshaller, fotballbaner og svømmehaller. Dette har medført økning i aktivitetsomfanget og gir like stort press på anleggene som tidligere. Med etablering av store spesielle anleggstyper som Aquarama med Frisklivssentral, Idda Arena og Farvannet hovedskytebane, er det foretatt et stort løft for å imøtekomme et høyt aktivitetsnivå i befolkningen. Nåværende bredde i anleggstyper, gir et bredere tilbud til befolkningen i ulike idrettsgrener. Dette gir den enkelte større valgmulighet. Parallelt har utvikling av nærfriluftslivet stor betydning for økt aktivitet.

I perioden har det vært etablert en rekke nærmiljøanlegg delfinansiert over spillemiddelordningen. Anleggene er etablert i nært samarbeid med velforeninger i bydelene og i samarbeid med skolene.

Det er etablert en rekke turløyper i nærmiljøet og i friluftsområder. Disse er ikke finansiert over spillemiddelordningen, men etablert ved hjelp av delfinansiering av andre offentlige tilskuddsordninger (eks. Miljødirektoratet). I perioden er det kjøpt opp og tilrettelagt en rekke friluftsområder. Disse er finansiert i et spleiselag mellom kommune og Miljødirektoratet. Se kap.3.

Forslag til ny plan 2015-2018

Nytt planforslag tar for seg status og utfordringer i forhold til organisert idrett og uorganisert fysisk aktivitet. Dagens anleggssituasjon og fremtidige behov er beskrevet. Planforslaget tar utgangspunkt i gjeldende plan for 2011-2014. Sentrale føringer, kommunale planer, kommunens og idrettens utvikling i perioden, samt innspill i prosessen, er i tillegg grunnleggende for nytt plandokument.

Hva er viktig fremover i forhold til areal og anlegg de nærmeste årene?:

- Følge opp befolknings- og boligutviklingen med en videre utvikling av basisanlegg som haller og baner, gjerne i tilknytning til skoler i nærmiljøene, slik at det gode aktivitetsnivået i befolkningen kan opprettholdes og videreutvikles (også understreket av Børre Rognlien som viktig under bystyredebatte den 22.01.14).
- Iverksette arbeidet med flerbrukshall i Tveit og Randesund
- (jfr. bystyrevedtak; saks.nr. 45/11)
- Starte arbeidet med utskiftning av gress til kunstgress på 11'er bane i Tveit
- Starte en systematisk rehabilitering/utskiftning av kunstgressdekker.
- Rehabilitering av eldre flerbrukshaller ved behov
- Iverksette arealavklaring for andre idrettsanlegg, så som blant annet ishall nummer to og svømmehall i bydel øst og vest
- Vurdere interkommunale anlegg der hvor dette er relevant
- Videreutvikle nærmiljøanlegg i tilknytning til skolene
- Styrke tilrettelegging av «Nærfriluftslivet»
- Videreføre «Sikringsprosjektet» gjennom kjøp av friluftsområder i samarbeid med Miljødirektoratet
- Tur- og mosjonsaktiviteter i befolkningen, som blant annet løping og turritt på sykkel med mer, har økt veldig de siste årene. Dette gir «trøkk» på økt videreutvikling/drift av stier/turløyper/lysløyper i bydelene og disse bør opprustes/videreutvikles.

I et langsiktig perspektiv (10 år frem) er det relevant med større idrettsanlegg som ishall nummer to, friidrettshall, basishall turn og ikke minst realisering av svømmehaller i bydel øst og vest. Ut fra erfaring vet man at det tar lang tid å avklare plassering, samt regulering, av slike idrettsanlegg pga. store arealbehov. Det er således viktig å iverksette slike prosesser i god tid. Bygging/finansiering må komme på et senere tidspunkt når det er økonomisk mulighet for det i kommunen.

Utfordringer/satsningsområder på aktivitetssiden fremover er:

- Økt vekt og inaktivitet er en utfordring i deler av befolkningen. Det er derfor viktig for kommunen å kunne tilrettelegge og stimulere til gode helsevalg. I kap.9 er det foreslått mange ulike aktivitetstiltak for utsatte grupper. Dette arbeidet kan styrkes gjennom økte bevilgninger til tiltakene.
- Bedre informasjonsflyt om eksisterende tiltak og arenaer for fysisk aktivitet; særlig for barn og unge og eldre.
- Stimulere og tilrettelegge for mer egenorganisert aktivitet gjennom videreutvikling og av gode løypenett i bydelene
- Det er god økning i organisert idrett, det blir dermed viktig å fortsette med å stimulere til fysisk aktivitet gjennom videre etablering av idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og friluftsanlegg

Helsedirektoratet kom med nye anbefalinger for fysisk aktivitet i mars 2014. Alle aldersgrupper anbefales økning av mengde og intensitet i sine trenings- og mosjonsvaner. Dette fordrer ytterligere et forsterket fokus på tilrettelegging for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet fremover. Økt videreutvikling og tilrettelegging av arenaer for fysisk aktivitet for innbyggerne, vil sannsynligvis gi meravkastning på sikt med en befolkning som i stor grad har bedre opplevd helse og som samtidig får et utsatt hjelpebehov fra det offentlige. I folkehelsesammenheng er svømmeanlegg og turstier/turløyper i nærmiljøet gode arenaer for økt uorganisert aktivitet for svært mange aldersgrupper i befolkningen. Forslag til aktivitetstiltak i perioden foreligger i kapittel 9.

Det er forventet en ny Folkehelsemelding i våren 2015. I arbeidet med meldingen vil regjeringen spesielt løfte frem tre innsatsområder: psykisk helse i folkehelsearbeidet, aktive eldre og helsevennlige valg. I tillegg vil forebyggende arbeid mot barn og unge være prioritert. Tilgjengelige anlegg, arenaer og areal for fysisk aktivitet, er viktige elementer, som kan bidra til styrke folkehelsen i befolkningen.

Kart

Kart følger som eget vedlegg til plandokumentet og viser eksisterende areal og anlegg for idrett, nærmiljøanlegg og friluftsliv, samt fremtidig areal for anlegg som er innarbeidet i kommuneplanen. Kartet bygger på gjeldende kart til kommunedelplan idrett og friluftsliv 2011-2014.

Oppfølging av planen

Planens overordnede funksjon er å gi et bilde av dagens situasjon på området fysisk aktivitet og anleggsdekning, samtidig som den skal redegjøre for fremtidige behov sett i lys av målsettinger og behov.

Planen vil være kommunens styringsverktøy for utvikling innen feltet idrett og friluftsliv i perioden 2015-2018. Plandokumentet gjelder i 4 år, mens planens fire-årige prioriterte handlingsprogram for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg rulleres årlig, som del av rådmannens forslag til handlingsprogram.

Årlige budsjettforhandlinger er førende for de anlegg som det skal investeres i. Nye anlegg som blir gitt økonomiske bevilgninger og som det er mulig å søke spillemidler til, blir lagt fortløpende inn i *kap.10.1 Søknader til fylkeskommunen om spillemidler*. Det er en forutsetning at anleggene er omtalt i gjeldende plan. Listene i kap.10.1 oppdateres og behandles politisk i bystyret årlig, og fremmes så til fylkeskommunen som kommunens søknader om spillemidler. Dette skjer etter behandling av handlingsprogrammet i bystyret.

Vedlagte plandokument innehar oversikt over langsiktige uprioriterte anleggsbehov både for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg (kap.10.2). Anlegg fra disse listene kan når som helst «hentes opp» og realiseres gjennom rådmannens årlige handlingsprogram.

Planen er tematisk, dvs. uten selvstendig juridisk hjemmel når det gjelder disponering av arealer. Planen må knyttes opp til kommuneplanens arealdel, øvrige kommunedelplaner og reguleringsplaner for å oppnå hjemmel.

Vedtak relatert til årlig kommunal behandling av handlingsprogram for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg, samt gjennomføring av anbefalinger i handlingsprogram for aktivitet (kap.9), er kommunens verktøy for å nå gitte mål og strategier i plandokumentet.

En av utfordringene i perioden 2015-2018, som også vil følge fremover, er den raske befolkningsutviklingen som gir et stort trykk på utvikling av kommunal infrastruktur. Det er også stram kommuneøkonomi, så nye anleggsinvesteringer må vurderes nøye i forhold til behov, sambruk og flerbruksmuligheter.

Etter endelig behandling i bystyret, vil eventuelle endringer bli innarbeidet i planen og den vil bli trykt opp i farger med bilder og justert layout.

Oppsummering av innspill ved offentlig ettersyn; kommunens vurdering i kursiv:

Vest-Agder Bedriftsidrettskrets, 17.06.14

Styret i Vest-Agder Bedriftsidrettskrets ønsker at følgende tekst blir innarbeidet i planen:
«Tilskuddet til Terrengkarusellen ble under budsjettforhandlingen i 2013 foreslått fjernet fra 2014. Det ble bevilget kr. 50 000,- for inneværende år (2014).»

Styret i Vest-Agder Bedriftsidrettskrets ønsker at det opprinnelige beløpet opprettholdes på fast basis i perioden 2015-2018.

Kommunens vurdering:

- *Tekst i planen er justert.*

Familiene Rønning m/ flere, 16.06.14

Familiene er eiere av et område på Torsteinsneset i Vågsbygd. De påpeker at eiendommen er i privat eie og de reagerer på at det er tegnet kyststi over eiendommen. De mener at kartet som følger kommunedelplanforslaget, har tegnet inn en grønnkorridor over eiendommen.

Kommunens vurdering:

- *Kommunedelplanforslaget har ingen grønnkorridor over eiendommen. Dette må bero på en misforståelse. Det er vedtatt reguleringsplan for området, godkjent bystyret 1998. Der er bebyggelsen avsatt til bevaring og øvrig areal regulert til friluftsmål og naturvernområder. Kyststi er vist over eiendommen med rød stiplet linje med Kyststi – fremtidig KP. Dvs. trase for kyststi er hentet fra gjeldende kommuneplan og er markert med rød stipling der det ikke er inngått avtale. Stien vil ikke bli merket eller skiltet før det evt. foreligger avtale med berørte grunneiere.*

Norges handikapforbund, 17.06.14

Norges Handikapforbund mener planen er meget bra – men vektlegger likevel noen punkter.

Til kap. 2.3. Lokale føringer:

Presiserer at det er viktig å holde fast ved kommunenes vedtak om en kveldstur i nærområdet.

Kommunens vurdering:

- *Kommunens normaler for utomhusanlegg legger til grunn turløyper og stier med maks stigning på 1:12 i friluftsområder, der dette er mulig.*

Til kap.3.3. Badebåten til øyene i skjærgården skal være tilgjengelig for rullestol, samt at bryggene på øyene (Randøya og Dvergøya) skal være store nok for rampe.

Kommunens vurdering:

- *Badebåten planlegges opprettholdt. Det er et mål at badebåten skal ha rampe som ivaretar rullestolbrukeres behov for ilandstigning. Det arbeides med løsninger der dette ikke er på plass.*

Til kap. 4.2. Voksne:

Svært viktig med en god turløype i nærområdet for de som må bruke rullestol.

Kommens vurdering:

- *Turløyper i friluftsområder planlegges med maks stigning på 1:12, der dette er mulig.*

Til kap. 4.6. Barnehage/Grunnskole:

Det er viktig at også barn med funksjonsnedsettelse får delta i kroppsøvingstimer. Kan en ikke gjøre det alle andre kan, må det finnes erstatninger for det.

Kommens vurdering:

- *Kroppsøvingsfaget er for alle og undervisningstimene skal tilrettelegges slik at alle kan delta ut fra egne forutsetninger. «Fysisk aktivitet» på mellomtrinnet har blitt vurdert i Kristiansand og elever, aktivitetsledere og rektor ble spurt spesielt om elever med nedsatt funksjonshemming deltok på lik linje med de andre. Svarene var positive.*

Til kap.5.2.: Flott at kommunen har mange gode turveier som er «tilgjengelige og brukbare». Det gjør at de blir brukt av mange.

Kommunens vurdering:

- *Kommunen tilstreber at alle nye turløyper og veier etableres med standard «tilgjengelig og brukbar».*

Til kap. 8.6.1. Det er viktig og nødvendig at Vågsbygdhallen og Odderneshallen får god tilgjengelighet for alle.

Kommunens vurdering:

- *Begge disse idrettshallene ble bygget før kravene om universell utforming ble vedtatt. Hallene har garderobeanlegg i kjelleren, uten heis. I Odderneshallen kan heisen i Badmintonhallen (som ligger vegg i vegg) benyttes. Da vil rullestolbrukere kunne benytte garderobene i denne hallen, og enkelt komme seg til Odderneshallen. Universell tilgjengelighet i Vågsbygdhallen vil kreve investeringer og vurderes i forbindelse med årlige behandlinger av handlingsprogrammet.*

Terje Moxnes, 18.06.14

Viser til høringsforslaget hvor hele eiendommen gnr. 11 bnr.235 v/Fossevika inngår som en del av grønnkorridor på kartet som er vedlagt høringsforslaget. Er ikke enig i at denne eiendommen skal inngå i grønnkorridor og vil at dette skal fjernes fra kartet.

Kommunens vurdering:

- *Kommunedelplanforslaget har ingen grønnkorridor over eiendommen. Dette må bero på en misforståelse. Gjeldende kommuneplan (2011 – 2022) har imidlertid avsatt arealene til LNF-områder med hensynsone friluftsliv. Markaområdene i kommuneplanen er definert med slik hensynsone. Det ligger ingen kyststi over eiendommen. Det er vedtatt reguleringsplan for området, godkjent bystyret 1998. Der er bebyggelsen avsatt til fritidsbebyggelse og øvrig areal regulert til friluftsmål.*

Kristiansand Ski- og Skøiteklubb ODDERSJAA, 20.06.14

Klubben har levert et gjennomarbeidet og omfattende innspill med et utdypende kart, til planarbeidet. Oddersjaa ser positivt på planarbeidet og ser mye positivt både i beskrivelsesdelen og i tiltaksdelen av planen. Klubben ønsker å løfte frem lysløypenettet, dette for å utdype beskrivelsesdelen, samt for å forbedre tiltaksdelen. Dekningen i bydelene av lysløyper er god, men standarden er meget varierende og stedvis mangelfull og lite tilpasset dagens foretrukne bruk. Utviklingen de siste årene tilsier svært mange ulike brukergrupper i disse løypene.

Klubben anser det som viktig at man får gjennomført en opprustning av dagens løyper med prioritet på eksisterende trase i Jegersberg, Strai, Baneheia og Hellemyr. Med oppgradering menes f.eks. utvidelse av bredde, kutting av de krappeste svingkurvene, utjevning av de høyeste kulene osv. Skøyting er en stilart som mange barn og unge foretrekker. Dette byr på utfordringer i forhold til plass og sikkerhet når løypene er smale, svingete, bratte og har innslag av gangretning begge veier i samme trase.

Flerbruksløypa på Kongsgårdjordene: Denne har betydd enormt for virksomheten i klubben. Klubben setter stor pris på det gode samarbeidet som er med kommunen her. Anlegget fyller funksjonen som planlagt.

Kommunens vurdering:

- *Det er positivt med gode innspill på løypenettet i Kristiansand. Vi vet at et godt løypenett er viktig for folkehelsen og vi mener vi har god fokus på det omfattende løypenettet som finnes i Kristiansand, godt fordelt på bydelene. Videreutvikling av anlegget er drøftet med Oddersjaa og er vist i planforslagets langsiktige anleggsbehov – utenfor ramme. Det pågår arbeid med å skifte ut lysarmaturene i samtlige lysløyper i Kristiansand slik at de er frie for PCB og på sikt også HG-pærer. Det er riktig som Oddersjaa påpeker at lysløypene er planlagt og opparbeidet i en tid med andre krav til utforming. Flere av løypene har derfor innslag av bakker/stigninger som i dag oppleves krevende, både vinterstid på ski og til barmarksbruk. De fleste*

lysløypene har imidlertid bredde nok til både fristil og klassisk bruk og alle løypene har fastsatt og opplyst gangretning som i all hovedsak respekteres. Av hensyn til økonomi er utskifting av lysarmaturer prioritert. Utbedring av svingkurver og bratte partier ligger i planforslagets langsiktige anleggsbehov - utenfor ramme.

- *Videre løypeutvikling i Jegersberg kan først skje når eiendommen er miljøsanert og området er sikret til friluftsmål i samarbeid med Miljødirektoratet. Dersom området klausuleres til friluftsmål vil det utløse statlige midler til tiltak. Den foreslåtte utvidelsen til 4 og 6 meters bredde er nok likevel for stort i forhold til landskapsmessige forhold. Det er nok heller ikke aktuelt å ta i bruk hesteløypa til skiløype. Sammenkobling av Sødalsmyrveien og lysløypa er fornuftig, men bør nok skje på litt andre traseer enn det som er foreslått av Oddersjaa. Detaljering her vil drøftes nærmere med klubben når finansiering er på plass.*

Når er et anlegg et idrettsanlegg? Klubbens oppfatning er at lysløypene er idrettsanlegg som favner både organisert og uorganisert idrettsaktivitet.

Kommunens vurdering:

- *Lysløypene vil fungere som idrettsanlegg når de benyttes til organisert idrettsaktivitet som f.eks. trening og renn for ski, og for øvrig som arenaer/anlegg for uorganisert fysisk aktivitet for befolkningen. Kommunen forholder seg til definisjonen i «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2014, s.29» til Kulturdepartementet, som kategoriserer lysløyper (turløyper) som anlegg for friluftsliv. Kommunen har lagt lysløyper inn under friluftsanlegg i kap.7.3.2. i plandokumentet.*

Klubben observerer at tiltak på tur- og lysløypenettet ligger i uprioritert oversikt utenfor rammen når det gjelder finansiering. Det stilles spørsmål om lysløypene ville ligget lengre fremme i køen for utvikling og oppgradering til dagens standard hvis de hadde vært definert som idrettsanlegg?

Stiller spørsmål om en omdefinering av lysløypene til idrettsanlegg også kunne hatt betydning for ressursene som settes av til investering, drift (dvs. løypekjøring) og vedlikehold/oppgradering av lysløypenettet. Oddersjaa setter stor pris på det arbeidet som kommunen gjør med løypekjøring vinterstid.

Kommunens vurdering:

- *Idrettsanlegg, friluftsanlegg og nærmiljøanlegg uten bevilgning, vil ligge i «kap.10.2. Langsiktige anleggsbehov» så lenge det ikke er gitt kommunal bevilgning til anleggene. Anlegg løftes over til «kap. 10.1. Prioriterte søknader» – når bevilgning foreligger. Dette gjelder uavhengig av anleggstype. Det er den årlige samlede budsjettbehandlingen i bystyret som avgjør hvilke anleggstyper som skal prioriteres og gis bevilgninger. Driftsbudsjett blir og vedtatt her.*
- *Kommunen forholder seg som tidligere nevnt, til definisjonen i bestemmelsene til Kulturdepartementet, som kategoriserer lysløyper som anlegg for friluftsliv.*

Fylkesmann i Vest-Agder, 23.06.2014

Kommunens arbeid med tilrettelegging for idrett og friluftsliv er svært viktig som trivsels- og folkehelse tiltak. Som kjent er det statlige føringer for temaene folkehelse og friluftsliv.

Fylkesmannen støtter derfor selvsagt at kommunen arbeider strukturert med disse temaene i en egen kommunedelplan.

Kommunens vurdering:

- *Tas til orientering.*

Kristiansand Idrettsråd, 24.06.2014

Styret i idrettsrådet (IR) mener planen er omfattende og god og at prosessen som har vært fulgt har involvert IR og idretten på en god måte. IR har noen innspill til planen. Kommunen har i løpet av det siste ti-året hatt en god anleggsutbygging, sannsynligvis meget bedre enn andre kommuner av samme størrelse som vi normalt sammenligner oss med. Kristiansand er endelig kommet i en situasjon hvor vi er blant de beste kommunene i landet. Denne posisjonen ønskes opprettholdt. Anleggsutbyggingen har hatt stor betydning for den store medlemsøkningen som idrettsklubbene har hatt.

Kommunens vurdering:

- *Tas til orientering.*

Anleggsutbyggingen må ikke bare ta høyde for økt befolkningen i Kristiansand, men også økt aktivitet i befolkningen. Dette er spesielt viktig fordi hverdagsaktiviteten går ned.

Kommunens vurdering:

- *Tas til orientering. Kommunen søker å etablere nødvendige «basisanlegg som flerbrukshaller og baner» i tråd med boligutvikling og skoleutbygging. Kommunen har fokus på utvikling av arenaer for fysisk uorganisert aktivitet så som nærmiljøanlegg, turstier og turløyper. Kommuneplan har avsatt arealer og korridorer fra eksisterende og nye utbyggingsområder ut i marka slik at det skal være gode forbindelser fra hav til hei.*

I vurderingen av fremtidig kapasitet i idrettsanleggene, må det tas høyde for økende del eldre befolkning. Fremtidens eldre vil ha større aktivitetsnivå enn tidligere og vil ha behov for idrettsanlegg for å utøve sine aktiviteter. Dersom ikke det etableres jevnlig nye anlegg vil de eldre konkurrere med barn og unge om tilgang til anleggene.

Kommunens vurdering:

- *I denne planen er målgruppen følgende: Alle – med spesiell fokus på barn og unge.*
- *Kulturdepartementet har i sin Stortingsmelding nr. 26 (2011-2012): Den norske idrettsmodellen, gitt følgende føringer: Selv med et overordnet mål om å legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet, er det enkelte prioriterte målgrupper som det er særlig viktig at den statlige virkemiddelbruken rettes inn mot å nå: Barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive. Den statlige virkemiddelbruken er i denne sammenheng spillemidler som gis som toppfinansiering til blant annet idrettsanlegg ute i kommunene.*
- *Kommunen har i planarbeidet vurdert eldres behov for aktivitet/anlegg. Det fremkommer at det er mange gode tilbud i dag. Utfordringen er at tiltakene/areal og anlegg ikke er kjent nok blant målgruppen. Kommunen har derfor iverksatt et arbeid med å bedre informasjonsflyten til målgruppen eldre; både på nett og papir. I dag tilbyr blant annet kommunen, i samarbeid med bedriftsidretten og private aktører «Opp av Godstolen». Dette er et lavterskel treningstilbud for eldre som utøves både i sentrum, øst og vest. Kommunens idrettshaller er blant annet arena for denne aktiviteten.*
- *Status i dag er at kommunens idrettshaller på dagtid stort sett er fylt opp skolens gymnastikktimer. På ettermiddag, kveld og helg er dette idrettens arena. Andre anleggstyper har mer variabel dekningsgrad av organisert idrett. Utendørsarenaer som turløyper/lysløyper med mer, er tilgjengelige året rundt for alle innbyggere. Organisert idrettsaktivitet for voksne utøves i stor grad i regi av bedriftsidretten, som tilbyr ulike typer aktiviteter. Kommunale arenaer benyttes også til trening for disse gruppene.*
- *Samlet sett er det mange valgmuligheter for den enkelte i dag for utøvelse av fysisk aktivitet. Kommunen alene kan ikke imøtekomme og dekke alle behov. De mange treningssentrene i kommunen er også viktige bidragsytere for økt fysisk aktivitet til befolkningen*

En av forutsetningene i planen – gratis trening for barn og unge – er ikke gjennomført i praksis. Idrettens treningsbehov har endret seg, og det som var ordinær trening for 10 år siden holder ikke mål i dag. Gratis trening må innbefatte all trening.

Kommunens vurdering:

Bystyres vedtak er at det skal være gratis trening for barn og unge i idrettens «normalsesong» i kommunale idrettsanlegg, mandag til fredag. Idrettsetaten praktiserer dette prinsippet for alle, - også voksne utøvere med følgende unntak:

- *Sommertrening i idrettshallene (fra 1. juni til 15. august): 145 kroner per time. Trening må bestilles særskilt. Idrettsetaten lager egen fordeling og «fyller opp» med trening i utvalgte haller*

- *Flomlysavgift på kunstgressbanene (fra 1. november til 31. mars): 80 kroner per time. Denne avgiften vil idrettsetaten fremme forslag om at blir endret fra og med neste års handlingsprogram: til 50 kroner per time på 11`er bane og til 25 kroner per time på 7`er bane. Avgiften ble innført for å få klubbene til å bestille treningstid etter behov i vinterhalvåret, ikke etter ønske. Problemet var at det var svært mange baner som veldig ofte ikke hadde aktivitet, men flomlyset på. Dette medførte ofte klager fra naboer og andre som påpekte dette med «offentlig sløseri». Grunnlaget for innkreving av avgiften har ikke vært god nok. Derfor har klubbene ikke tidligere blitt belastet med denne.*
- *Avgift for trening på vinterryddede kunstgressbaner (fra 1. november til 31. mars): 150 kroner per time på «1. prioritets baner» og 100 kroner per time på «2. prioritets baner». Det er ingen fotballklubber i Kristiansand som vil trene på grusbaner lengre (grusbaner er enkle å rydde for snø). Kunstgressbaner er såkalte «10 måneders baner» i henhold til anbefaling fra Norges Fotballforbund. Idrettsetaten nektet derfor lenge å rydde banene for snø på grunn av den store slitasjen (og forkortede levetid) på banene. Etter langvarig press, - og med forsikringer om at klubbene ville betale for kostnader påført idrettsetaten ved dette arbeidet, investerte etaten i spesialutstyr for dette formålet. Idrettsetaten ryddet i vinter 6 av kommunens 11`er kunstgressbaner, 2 i Vågsbygd, 2 på Lund og 2 i Randesund. Dette var tilstrekkelig i forhold til innmeldt behov. Klubbene faktureres kun for de dager det var nødvendig å rydde snø.*
- *Alle betalingssatser vedtas av bystyret under den årlige behandlingen av handlingsprogrammet. Et eventuelt bortfall av disse avgiftene, vil få konsekvenser for idrettsetatens drift.*

Etablering av Aquarama har vært positivt for kommunens innbyggere og for idrettsklubbene som trener der. Men det er slik at 80 - 90 % av svømmeklubbens medlemmer trener i bydelsbassengene, dvs. all svømmeopplæring og rekruttering til konkurransesvømming foregår der. Utrolig viktig at kommunen har en plan for hva slags svømmetilbud bydelene skal ha, og hvordan den enorme aktiviteten i bydelsbassengene skal ivaretas ved eventuelle nedleggelser av disse bassengene.

Kommunens vurdering:

- *Kommunen er oppmerksom på gjeldende problemstilling. Grim skolebasseng ble stengt sommeren 2014. Skolebassenget på Haumyrheia vil holde åpent så lenge det er mulig å drive med dagens tekniske standard. I gjeldende kommunedelplan er behovet for fremtidig bydelsbasseng i bydel øst og vest, omtalt og synliggjort i kap.7.4 Langsiktige utfordringer og behov for anlegg og områder 2015-2025 og i kap.10.2.1. Langsiktige anleggsbehov (utenfor rammen) i perioden 2015-2025. Det avgjøres i årlig politisk behandling av handlingsprogrammet, eventuelt når denne type anlegg skal iverksettes.*

Friidretten har stort behov for trening innendørs. I dag trener man i flerbrukshallene inne i mellom andre idretter. Friidretten har behov for egen hall. Det vil også frigjøre mer tid til andre idretter som håndball m.fl. i flerbrukshallene.

Kommunens vurdering:

- *I gjeldende kommunedelplan er behovet for friidrettshall omtalt og synliggjort i kap. 7.3.1. og kap.10.2.1. Det er et pågående arbeid med å etablere en interkommunal friidrettshall i Grimstad v/campus. Kristiansand kommune er bedt om å delfinansiere anlegget. Saken er ikke ferdigbehandlet.*

Godt vedlikehold av anleggene gir lengre levetid og også bedre forhold for idretten.

Kommunens vurdering:

- *Vedlikehold av anleggene utføres fortløpende av kommunen i tråd med gjeldende budsjettvedtak. Kristiansand er i følge KOSTRA den billigste av storbyene på drift av idrettsanlegg. Det tyder på kostnadseffektiv drift og/eller at det i noen grad brukes for lite penger på vedlikehold.*

Markagrensen må ivaretas. Marka er et aktivitetsanlegg i seg selv, og må ikke bygges ned av andre idrettsanlegg. Markagrensen må ligge fast, i særdeleshet i de nærområdene til de bydeler hvor det planlegges og må forventes en ekspansiv boligbygging de neste årene.

Kommunens vurdering:

- *Markagrensen er innarbeidet i kommuneplanen med hensynsone friluftsliv og ligger fast i planperioden 2011 – 2022.*

Idrettsrådet ønsker at: Flerbrukshall i Tveit og Randesund realiseres innen 2018

Kommunens vurdering:

Bystyret vedtok følgende 13.04.11 i sak 45/11:

1. *Bystyret er enig i administrasjonenes vurdering av at det i dag er behov for to nye flerbrukshaller som kan dekke bydelene Tveit, Randesund og Hånes. (Enst.)*
2. *Bystyret viser til at bydelen Tveit ennå ikke har fått flerbrukshall. Av hensyn til bydelens behov for egen hall både for idrettsaktiviteter og for de mange ulike lokale kulturvirksomheter i denne bydelen, mener bystyret at den foreslåtte flerbrukshallen nå må prosjekteres i Tveit.*

Realiseringstidspunkt avgjøres ved behandling av årlig handlingsprogram.

Planlegging av interkommunal friidrettshall i samarbeid med friidrettsmiljøet igangsettes straks.

Kommunens vurdering:

- *Viser til ovenstående kommentar når det gjelder friidrettshall.*

Det utarbeides en plan for kommunens svømmehallbehov før bydelsbassengene stenges.

Kommunens vurdering:

- *Vågsbygd svømme- og livredningsklubb driver svømmeopplæring og svømmetrening for de minste medlemmene i svømmehallen i Samfunnshuset i Vågsbygd. Varodd svømmeklubb driver det samme i skolebassenget på Haumyrheia skole. KAS har benyttet skolebassenget på Grim skole fram til i sommer. Nå er dette bassenget stengt, men KSA har inngått avtale med Aquarama om svømmeopplæring i dette anlegget. I gjeldende kommunedelplan er behovet for fremtidig bydelsbasseng i bydel øst og vest, omtalt og synliggjort i kap.7.4: Langsiktige utfordringer og behov for anlegg og områder 2015-2025 og i kap.10.2.1. Langsiktige anleggsbehov (utenfor rammen) i perioden 2015-2025. Det avgjøres i årlig politisk behandling av handlingsprogrammet, eventuelt når denne type anlegg skal iverksettes.*
- *Kommunen anbefaler at arbeidet med å finne stedsplassering og få igangsatt reguleringsarbeid for bydelsbasseng, starter opp i perioden 2015-2018.*

Kommunen skal ha ambisjoner om å etablere anlegg for internasjonale arrangementer.

Kommunens vurdering:

Med bakgrunn i den anleggssatsningen som har vært de siste 10-15 årene, er anleggstilbudet i kommunen god. Etablering av anlegg som kan ha internasjonale arrangement, har ofte en større merkostnad som man ikke mener er forsvarlig i forhold til den nytteverdi som et sjeldent arrangement utgjør. Funksjonelle og oppdaterte anlegg som i hovedsak er tilegnet daglig bruk av kommunens innbyggere, bør være prioritert nummer en når man etablerer nye anlegg. Imidlertid vil selvfølgelig spesielle nye anlegg kunne bli vurdert i en slik kontekst – uten at dette gir føringer for at kommunen i utgangspunktet skal ha ambisjoner om å etablere anlegg for internasjonale arrangement.

Midt-Agder Friluftsråd, 26.06.2014

Midt-Agder Friluftsråd har vært med i arbeidsgruppen som har revidert planen. Tiltak i planen blir derfor ikke kommentert, men friluftsrådet ønsker å løfte opp betydningen av en satsning på friluftsliv som aktivitetsarena innen helsefremmende folkehelsearbeid og for samfunnsutvikling og verdiskapning.

Friluftsanlegg favner flest og har hyppigst bruksfrekvens. Det er således viktig at det avsettes og prioriteres midler til tiltak som fremmer naturen som aktivitetsarena. Regelmessig fysisk

aktivitet er det største enkelttiltaket for bedre total helsetilstand. Både fysisk og mental helse styrkes. Friluftaktiviteter skiller seg helt klart ut som den type aktivitet som flest driver med oftest. Ifølge Norsk Monitor oppgir 66.3 % at de bedriver fotturer i skog og mark minst en gang i måneden i sesongen. Turstier/turløyper, større utmarksområder og lysløyper er den typen anlegg som flest oppgir at de bruker oftest generelt. I forhold til regelmessig bruk, scorer turstier/turløyper høyest og større utmarksområder og treningssenter følger like hakk i hæl.

Planen har en avgrensning opp mot stimulering til økt hverdagsaktivitet – i forhold til tiltak/målgrupper som faller utenfor idretts- og friluftspolitikken. Viktig å se denne planen i sammenheng med de generelle helseutfordringer som foreligger. Den samfunnsøkonomiske gevinsten er enorm med en økt satsning på friluftsliv – dette i form av mindre utgifter til behandling av sykdommer, mindre sykefravær og mindre trygdeutgifter.

Kommunens vurdering:

- *Tas til orientering. Nærfriluftsliv og friluftslivsaktiviteter generelt er svært viktig.*
- *Midt-Agder Friluftsråd har mange samarbeidstiltak med ulike aktører i kommunen. Ulike tiltak for å øke aktivitetsomfanget innen friluftsliv er foreslått i kap.9. Realisering gjennomføres i tråd med vedtak i kommunens årlige budsjettbehandling.*

Elevrådet på Møvig skole, 20.06.2014.

Møvig skole trenger kunstgressbane. Skolen er den eneste ungdomsskolen i byen uten kunstgressbane. Grusbanen er 39 år. Banen er vond å spille på, lett å skade seg hvis man faller, støvete og stygg. Banens underlag gjør at elevene blir svært forsiktige. Med kunstgress vil elevene være mye mer på banen, mykt underlag gir større trygghet, idretten kan bruke banen på kvelden og eleven blir stolt av skolen sin.

Kunstgressbanen må flyttes til prioritert plass i kommunedelplanen – nå er det Møvig's tur. Både elevrådet, styret på skolen, alle lærerne går inn for en 7'er kunstgressbane. I tillegg påpekes behovet når Kroodden bygges ut, som gir enda flere elever.

En kunstgressbane vil koste ca. kr. 1,5 mill. Spillemidler gir 1/3. Noe vil skolen betale. Oppvekst har allerede lovet en oppstart kr. 0,1 mill. Idrett og skole har lite penger, men mange venner! Det må samles inn kr. 0,750 mill. Vi må samle fra private og kommune. Vi jobber med dette som sak nr.1 i elevrådet.

Kommunens vurdering:

- *Vågsbygd har relativt god dekning med kunstgressbaner i dag. I tillegg er følgende under utvikling i Vågsbygd: Vågsbygd stadion – omlegging til 11'er kunstgress, Kirkebanen - fremtidig omlegging til 7'er kunstgress, og ev. ny bane i forbindelse med utvikling av Kroodden.*
- *Kommunen er oppmerksom Møvig skole sitt behov for en oppdatert bane. Man ser at det jobbes godt fra skolen/lokalidrettens side med å få realisert anlegget. Kommunen har imøtekommet innspillet og flyttet frem anleggsbehovet i beskrivelsen fra kap. 7.4, til kap. 7.3.1 - Kortsiktige behov for nye anlegg og områder.*
- *Foreløpig grovt beregnet kostnadsoverslag på kr. 1, 5 mill. har flere manglende utgiftsposter, blant annet kostnader for usikre grunnforhold, samt prosjekteringsmidler. Idrettsetaten vil anslå at samlet kostnad for anlegget vil ligge mellom kr. 1,5 – kr. 2,0 mill. Det foreligger ikke kommunal bevilgning til anlegget i dag, utover de midler som oppvekstsektoren har satt av til formålet.*
- *Kommunen mener at det haster mest med omlegging av gressbane til kunstgressbane i Tveit, da denne bydelen kun har en 7'er kunstgressbane. De mangler 11'er kunstgressbane. Denne vil bli prioritert først av kommunen. Realisering skjer gjennom vedtak av årlig handlingsprogram.*

Vest-Agder Fylkeskommune, Kulturseksjonen, 20.06.14

Fylkeskommunene har delegert myndighet fra KUD til å godkjenne kommunenes plan-dokumenter for dette området. Vest-Agder fylkeskommunes administrative uttalelse, datert 20.06.14, godkjenner planforslaget. Uttalelsen ble forelagt Hovedutvalget for Kultur og

utdanning i Vest-Agder fylkeskommune den 2. september 2014 som referatsak. Utvalget tok uttalelsen til orientering og opprettholdt administrasjonens uttalelse.

Planen er omfattende og svært godt utarbeidet. Planen godkjennes som kommunens nye delplan for idrett og friluftsliv. Fylkeskommunen mener planen er systematisk og gir et godt bilde av kommunens situasjon med status, trender og utfordringer. Planen følger senere dette opp med mål og strategier. Det er imponerende hva kommunen har fått til de foregående årene og dette er godt beskrevet i kapittel 3 - *Resultatvurdering av plan for 2011-2014, med statusoversikt*.

Planen følger godt opp fylkeskommunens nye plan, *Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020*. Kommunen har også benyttet seg av de anbefalinger fylkeskommunen gav i forbindelse med høringsrunden for planprogrammet. Vest-Agder fylkeskommunen har likevel noen forslag som bør vurderes nærmere.

Universell utforming

Veilederen til Kulturdepartementet – Universell utforming av idretts- og nærmiljøanlegg V-055 bør nevnes i kapittel 2, side 12. Veilederen er førende for bygging av anlegg.

Kommunens vurdering:

- *Veilederen er innarbeidet i kapittel 2..*

Vurdere sterkere aktivitetstilbud til ungdom

Fylkeskommunen har gjennom sin nye regionale plan (RIFF) særlig vektlagt ungdom som målgruppe. Kommunen har integrert denne gruppen i planen, men allikevel understreker fylkeskommunen at denne gruppen bør satses mer på. Gjennom kapittel 3.5, side 27, viser kommunen at 89 % av barn og ungdom har medlemskap i kristiansandsidretten, noe som er bra. Videre er det påpekt at utfordringen er å holde på ungdommen i idretten. Fylkeskommunen ber kommunen vurdere tiltak som kan være med på å rekruttere og holde ungdommen i idretten.

Kommunens vurdering:

- *Hovedprioritert gruppe i kommunedelplanen er barn og unge mellom 6 og 19 år. Ved all fordeling av treningstid og arrangementer er det denne aldersgruppen som prioriteres. Kristiansand kommune har etablert mange tidsriktige idretts- og aktivitetsanlegg de siste 10 år for å stimulere til mer aktivitet.*
- *Kommunen legger til rette, men det er de ulike idrettslag og foreninger som har ansvaret for å drive aktivitetene. Herunder også å rekruttere og beholde ungdommen.*
- *Kommunen søker å tilrettelegge for «nye» idretter og man har anlegg som blant annet amerikansk fotball (Gladiators ble Norgesmestre i nå i 2014), motorcross, speedway, curling, is, delvis opparbeidet baseballanlegg mm.*
- *Kommunen bidrar også med «Storbymidler» til idrettsrådet - idrettslagene, som blant annet er et virkemiddel for å rekruttere og beholde ungdom i idretten. Klubbene vil nå også i denne sammenhengen, få muligheter til å søke midler til hjelpetrener for å ta seg av barn og unge med spesielle behov.*
- *Kommunen prioriterer tiltak i nærmiljøet med barn- og unge som målgruppe, og har fokus på nærmiljøanlegg, turstier og lekeplasser. Det planlegges blant annet aktivitetsanlegg ved strandpromenaden. Et større skateanlegg er nettopp ferdig etablert ved Idda.*

Det er også en utfordring for idretten å skape interessante og positive tilbud til ungdom, både de som ønsker å drive mer tradisjonell trenings eller konkurranseaktivitet, og de som ønsker en annen type aktivitetstilbud.

Kommunens vurdering:

- *Kommunen viser til ovenstående kommentar. Stiftelsen Sportikus (kontrollert av Kristiansand idrettsråd) har et nytt prosjekt på gang; «Summer Games». Ideen er i støpeskjeen. Målgruppen for arrangementet er i første omgang ungdom fra «alle» idrettsgrener. Dette kan bidra til å gjøre idrett attraktivt for ungdom og sette kristiansandsidretten på kartet. Vest-Agder Idrettskrets har prosjektleder på:*

Prosjekt: Ungdomsidrett i Agder - ungt lederskap. Dette er et 3-årig prosjekt frem til jan-16 med mål om å utarbeide en modell for å få flere unge ledere i idretten. Idretten har med andre ord ungdom på agendaen.

I kommunens medvirkningsprosess med ungdom i forbindelse med planarbeidet, kommer det blant annet frem at konkurranseperspektivet i stor grad er gjeldende i idrettslagene og at det er mangelfull informasjon om alle aktivitetstilbudene som finnes i kommunen. Dette bør i større grad tas tak i, og kommunen bes om å vurdere å løfte ungdomsaktiviteten i kommunen sterkere frem, samt å prioritere tiltak for å rekruttere og beholde ungdom i idretten.

Kommunens vurdering:

- *Kommunen er i stor grad ansvarlig for bygging og drift av idrettsanlegg. Idretten har ansvar for de sportslige tilbudene til blant annet ungdom. Kommunen er klar over problemstillingen som her reises. For å bedre informasjonsflyten til blant annet ungdom om eksisterende tiltak og aktiviteter, er det iverksatt arbeid med å utarbeide en portal på kommunens hjemmeside som gir informasjon om fysisk aktivitet, tiltak og anlegg ute i kommunen. For øvrig henvises til ovenstående kommentarer.*

Internasjonalisering av idretten

I det nye finansieringsprogrammet til EU, Erasmus +, er sport inne som et av satsningsområdene. Norge er gitt mulighet til å søke på programmet som en del av EFTA medlemskapet. Kommunen bør vurdere å hente finansieringsstøtte gjennom programmet og eventuelt inkludere dette som en del av satsningen på internasjonaliseringen av idretten med nye idretter, sport og helse. Den norske idrettsmodellen og Kristiansand som idrettskommune vil passe godt inn i denne satsningen.

Kommunens vurdering:

- *Kommunen deltok på studietur til Brussel i september sammen med fylkeskommunen. Det nye programmet Erasmus + sport, ble nærmere belyst og informert om i denne sammenhengen. Prosjektet «Norway Summer Games» (fra og med 2016) i regi av Idrettsrådet i Kristiansand, er tipset om muligheten for å søke midler gjennom dette programmet.*

Nye bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

I de nye bestemmelsene fra KUD er det åpnet for at definerte presskommuner kan hente ytterligere 15 % i spillemidler gjennom tilskuddsordningen i perioden 2015-18. Kristiansand kommune er definert som presskommune fra KUD. Presskommunebestemmelsen bør løftes inn i den nye planen under kap.8.1. Spillemidler.

Kommunens vurdering:

- *Tas til etterretning og er innarbeidet i kap.8.1. Presskommunebestemmelsen ble offentlig fra KUD etter at forslag til plan var sendt ut til offentlig ettersyn. At kommunen og lag/klubber i perioden 2015-18 kan få tilskudd på 15 % utover ordinært spillemiddeltilskudd, er svært positivt.*

Informasjon og promotering av idrett og friluftsliv

I medvirkningsmøte med ungdommen blir kommunen utfordret til å informere på barneskolene om alle idrettene og anleggene/tilbudene som finnes i kommunen. Det kom og forslag om å holde en årlig stand sentralt i byen hvor man reklamerte for aktivitetstilbud som kommunen har i de ulike nærmiljøene. Dette bør tas på alvor og vurderes sterkt.

Kommunens vurdering:

- *Kristiansand idrettsråd vil vurdere dette nærmere i samarbeid med idrettsklubbene for å se hva som er mulig å gjennomføre.*

Fylkeskommunen har informert om at merking og skilting av turveier, turstier og turløyper må prioriteres sterkere. Dette vil være med på å øke andelen aktive. Samtidig bør kommunen være gode med å informere om og promotere alle de gode idretts- og friluftsanleggene som finnes i kommunen.

Kommunens vurdering:

- *Kommunen har informasjon på sine hjemmesider om ulike type idretts- og friluftsanlegg. Med å tilrettelegge en ny link på kommunens hjemmeside, håper man at dette kan ytterligere forbedre informasjonsflyten til publikum. Turstier, turområder og rekreasjonsarealer i kommunen er vist på kommunens hjemmeside. Det er satt opp infotavler ved de fleste større friluftsområder og korridorer og turparkeringsplasser.*

Standardisert merking av turveier

I Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er det et mål om at «Alle kommuner skal ha en felles standard for merking av viktige turveier og turstier.» Det foregår nå et stort merkeprosjekt over hele landet, der formålet er å få til en felles merkestandard.

Gjensidigestiftelsen har gått inn med betydelige midler i prosjektet. I Knutepunktet skjer det foreløpig lite. Vest-Agder fylkeskommune mener at den nasjonale merkestandarden også bør benyttes i Kristiansand, og kommunen rådes derfor til å sette i gang et slikt arbeid. I samarbeid med Gjensidigestiftelsen har fylkeskommunen etablert en egen tilskuddsordning der kommunen i samarbeid med frivillig organisasjon kan søke om tilskudd til aktuelle prosjekt.

Kommunens vurdering:

- *Kommunen har hatt egen standard for merking av løyper. Denne standarden er fra før nasjonal standard ble etablert og er utviklet i samarbeid med løypelagene i kommunen. Alle turstier og løyper er merket med denne standarden og viser på en god måte løypenettet. Nasjonal standard for merking har imidlertid mye for seg, og vi vil innarbeide denne standarden i nye løyper og løpende forsøke å oppgradere eksisterende, i samarbeid med løypelagene.*

Tilrettelegging for friluftsliv og fysisk aktivitet

Tilrettelegging for friluftsliv og fysisk aktivitet gjennom turveier og turstier er blant de tiltakene som har størst potensiale for å rette seg mot alle lag av befolkningen. Ut fra et folkehelseperspektiv er det derfor viktig at kommunen sørger for å ha et godt utbygd og lett tilgjengelig turløypenett av god kvalitet. Kristiansand kommune har i mange år vært flinke til å legge til rette for friluftsliv, men det er potensiale til å gjøre mer. I Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020, er det et mål om at «Antall attraktive friluftsområder, turløyper og turstier i nærmiljøet og ved pressområder langs sjøen og vassdrag skal økes, og det bør satses spesielt på etablering av rundløyper». I tillegg er det et mål om at «alle kommuner skal ha etablert 2 nye universelt utformede turveier innen 2020.»

Fylkeskommunen strategi er blant annet å prioritere disse søknadene ved tildeling av tilskudd, samt å tilstrebe at andelen spillemidler som fordeles til friluftsanlegg skal ligge på minimum 10 %. I prioritert handlingsprogram ligger det pr. nå ingen turveier. For å få til en økt satsning på turveier gir fylkeskommunen råd om at flere turveiprojekter løftes inn på det prioriterte handlingsprogrammet.

Kommunens vurdering:

- *Friluftsliv, turveier, løyper og stier er viktig for fysisk aktivitet og folkehelse og står sentralt i kommunedelplanen og i kommunens investering, opparbeidelse og drift. Universelt utformede turløyper etableres løpende i kommunen gjennom realisering av kyststi og gjennom etablering av turløyper knyttet til nye boligutviklingsprosjekter, jfr. Trollstien på Justneshalvøya og kyststien på Dvergsnes. Turløyper som er kortere enn 500 meter er ikke spillemiddelberettiget, men kommunen benytter andre statlige tilskuddsordninger over Miljødirektoratets ordninger.*

Kartlegging og verdisetting av viktige og svært viktige friluftsområder

De siste årene har mange kommuner rundt om i landet gjennomført en kartlegging og verdisetting av alt areal i kommunen med tanke på friluftslivsinteresser (jfr. Direktoratet for naturforvaltning sin håndbok nr.25). Resultatet av kartleggingen har vist seg å være et svært nyttig verktøy i forbindelse med planlegging, tilrettelegging og sikring av nye områder. Kristiansand har tidligere gjennomført en kartlegging av grønnstruktur, men det har så vidt fylkeskommunen vet, ikke blitt gjennomført noen ny kartlegging og verdisetting som også

finnes som elektronisk temakart. Fylkeskommunen gir derfor kommunen råd om å gjennomføre et slikt arbeid i forbindelse med kommunedelplanen. Dette innspillet ble også gitt ved oppstartsmelding med tilhørende planprogram, men er ikke fulgt opp. Fylkeskommunen anbefaler på det sterkeste at dette gjennomføres i planperioden 2015-2018.

Kommunens vurdering:

- *Grønnstrukturen i kommunen er kartlagt og verdsatt i grønnstrukturutredningen fra 1995. De viktigste prioriteringene er lagt inn i kommuneplanens arealdel og legges til grunn for løpende arealplanlegging. Ny veileder fra Miljødirektoratet er et godt verktøy som benyttes av kommunen i nye utbyggingsområder, jf. kommunedelplan for Hamrevann. Veilederen er nyttig. Vi vil vurdere å verdivurdere kommunens byggesone etter denne håndboken i kommende planperiode.*

Fylkeskommunen understreker igjen at den nye kommunedelplanen for idrett og friluftsliv er svært godt gjennomarbeidet og et godt grunnlag for kommunens satsning på idrett og friluftsliv.

Vågsbygd svømme- og livredningsklubb, 11.08.14

Innspillet representerer et samlet stupe- og svømmemiljø i Kristiansand: Vågsbygd SLK, Varodd Svømmeklubb, Kristiansand Svømmeallianse (KSA), Mastersvømmerne, Kristiansand stupeklubb og Agder Svømmekrets.

Medlemsutvikling i svømme- og stupmiljøet

Svømmemiljøet i Kristiansand har hatt en utrolig utvikling de siste årene. Fra før Aquarama ble besluttet å etablere i 2008 og frem til i dag, har medlemstallet økt fra 828 (2007) til 1 947 (2013). En økning på 1 119 medlemmer, dvs. en økning på 135 %. Stupe- og svømmeklubbene har alene stått for ca. 1/3 av medlemsøkningen i Kristiansandsklubbene i perioden 2008-2013. Klubbene er store bidragsytere i forhold til barns svømmeferdigheter. Hvert år er det ca. 1 500 kurselever fra 5 års alderen og opp, som er innom klubbene for å lære å bli trygge i vann. Stupeskolene har og stor aktivitet. Svømmeopplæring for innvandrere og voksne som ikke kan svømme drives også på regelmessig basis av klubbene. Over 1 000 innvandrerkvinner/jenter som trenger spesiell tilrettelegging har de siste ti årene lært å svømme. Det er større rekruttering enn noensinne, og klubbene er overbevist om at det fortsatt et stort vekstpotensial om forholdene ligger til rette.

Resultater

De lokale klubbenes store aktivitet og engasjement har også medført at det er utviklet dyktige utøvere lokalt som hevde seg både nasjonalt og internasjonalt. Både profiler som Marianne Fredbo, Sofie Reisænen og Thelma Strandberg representerer sammen med klubbenes øvrige utøvere byen på en utmerket måte.

Arrangement

Kristiansandsklubbene er svært aktive på arrangementsfronten – det er kun høye leiepriser i Aquarama og begrenset tilgang i anlegget som begrenser aktiviteten. I løpet av det siste året har det blant annet blitt avviklet 4 Norgesmesterskap i stup, svømming langbane, master og livredning. Det har og vært avviklet Nordisk mesterskap i stup, Skagerak Swim – Norges 3. største svømmestevne og Aquarama Open – Norges desidert største svømmestevne. Byen er også tildelt NM ungdom og junior 2015.

Anlegg

Etableringen av Aquarama har gitt miljøet et stort løft. Klubbene har fått et av landets desidert beste svømmeanlegg – og klubbene er stolte over å vise det frem når det er arrangementer. Kun ca. 20 % av svømmeklubbenes medlemmer trener i Aquarama. De resterende medlemmene trener i småbassengene (Vågsbygd samfunnshus, Haumyrheia skole, Grim skole og til dels på gamle lærerskolen) Her har klubbene ca. 20 timer hver uke (4-5t/dag) til disposisjon. All svømmeopplæring og trening av de yngre svømmerne skjer her. Uten disse bassengene er det ikke grunnlag for å drive klubbene med den aktiviteten det er i

dag. Svømmeopplæringen er i tillegg også et vesentlig bidrag til klubbens økonomiske drift – det er her klubbene henter en del av pengene som trengs for å drive aktivitet.

Klubbene er derfor svært bekymret for at småbassengene er tenkt avviklet etter hvert som det oppstår reparasjonsbehov. Noe som kan skje når som helst da bassengene er fra 50- og 60-tallet. Som beskrevet, så er det over 80% av svømmeklubbens medlemmer som kun trener i småbassengene. Den store og gode aktiviteten klubbene har hatt vil selvfølgelig ikke kunne opprettholdes. Det er lagt ned enormt med innsats for å få aktiviteten opp i klubbene til dagens nivå – og muligheten er der for å øke dette ytterligere. Men da må det være aktivitetstilbud til svømmere også i bydelene.

Klubbene mener at en så stor by som Kristiansand bør ha bydelsbasseng. Så godt som alle kommuner i Norge over 20 000 mennesker har 25m basseng. Nå står bydeler av tilsvarende størrelse i Kristiansand, i fare for å miste sine 12,5 basseng. Det må eksistere en **plan for avvikling av disse bassengene som overlappes av at det bygges nytt!** Klubbene etterlyser en slik plan, og håper kommunen kan opprettholde driften i småbassengene til det står nye anlegg klar.

I dag benyttes skolebassengene lite av publikum. Med nye 25m basseng vil befolkningen i bydelene få et utrolig godt aktivitetstilbud. Normalt disponerer publikum en mye større andel av svømmebassengene enn svømme- og stupeklubbene. De store bydelene som vokser frem i Kristiansand trenger svømmebasseng både for svømmemiljøet og befolkningen for øvrig.

Kommunens vurdering:

- *Svømmeanlegg er nok ett av de beste folkehelseanleggene man har. Denne type anlegg imøtekommer behovet til svømmeidretten, skolene og befolkningen generelt. Samtidig er brukergruppene svært varierte og mangfoldige i alder.*
- *Utfordringen, bekymringen og behovet som det pekes på, er tydeliggjort og omtalt i kap.7.4.1. og i kap.10.2.1. i planforslaget. I planforslaget er det også omtalt og belyst i kap. 5.1 som en type idrettsanlegg som er særs viktige i et byutviklingsperspektiv.*
- *Grim svømmehall ble stengt sommeren-14. En avtale om flytting av svømmeopplæring fra Grim til Aquarama er fremforhandlet mellom Aquarama og KSA.*
- *Kommunen ser behovet for 2 stk. bydelsanlegg på 25 m (øst og vest). Arbeid som inkluderer lokalisering og regulering med mer, anbefales å iverksettes i perioden 2015-18. Realisering vil skje gjennom kommunens handlingsprogram.*

Sak 52/14: Vurdering av konkurranseutsetting

Vedlegg

201411492-3 Vedtak HELSOS, 25112014, Sak 55-14, Vurdering av konkurranseutsetting 15537157_2_0.pdf

Vedtak KOMMUN, 09122014, Sak 67/14, Vurdering av konkurranseutsetting

Vedtak KULTUR, 10122014, Sak 78/14, Vurdering av konkurranseutsetting

Vedtak BYUTVI, 27112014, Sak 214/14, Vurdering av konkurranseutsetting

Vedtak FORMAN, 14012015, Sak 5-15, Vurdering av konkurranseutsetting.docx

Vedtak BYSTYR, 18022015, Sak 31/15, Vurdering av konkurranseutsetting

Konkutsetting 2014 (2).docx

Høringsuttalelse Fagforbundet.doc

Høringsuttalelse FO.docx

Høringsuttalelse HVO.docx

Høringsuttalelse Utdanningsforbundet.doc

sak 31-15



Dato 6. november 2014
Saksnr.: 201411492-1
Saksbehandler Arvid Håkonsen

Adm.sak

Saksgang

Oppvekststyret
Helse- og sosialstyret
Kulturstyret
Byutviklingsstyret
Kommunalutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

18.11.2014
25.11.2014
10.12.2014
27.11.2014
09.12.2014

Vurdering av konkurranseutsetting

Sammendrag

I handlingsprogrammet for 2014 – 2017 er det anført følgende:

Rådmannen vil innen 1. september 2014 legge frem en sak der det vurderes om det er grunnlag for å konkurranseutsette flere kommunale tjenester. Det innebærer en vurdering av potensiell netto besparelse herunder om det er et velfungerende marked for tjenestene.

På bakgrunn av dette ble det satt i gang et prosjekt «Vurdering av konkurranseutsetting» med mandat å utrede alle tjenesteområder i Kristiansand kommune. Det er i bestillingen poengtert at målet med en eventuell konkurranseutsetting av utvalgte kommunale tjenester er å hente ut økonomiske besparelser. En eventuell kostnadsreduksjon som følger av en konkurranseutsetting skal ikke gå på bekostning av kvaliteten i tjenestene. Formålet er å presentere en overordnet analyse som peker i retning av tjenesteområder som kan ha potensiale for kostnadsbesparelse ved konkurranseutsetting i Kristiansand kommune. Analysen danner grunnlag for en politisk vurdering av om det er hensiktsmessig å foreta *videre utredninger* med tanke på konkurranseutsetting. Prosjektet skal i seg selv altså ikke ta konkrete initiativ til konkurranseutsetting.

Rapporten ble avlevert fra styringsgruppen 15.10.2014, med følgende vedtak: *Det gis tilslutning til rapportens innhold og anbefalinger.* Det ble det gjort følgende protokolltilførsel fra arbeidstakerorganisasjonene:

«I rapporten om vurdering av konkurranseutsetting av tjenester i Kristiansand kommune er det gjort et grundig og godt arbeid som viser at kommunen gir gode tjenester og drifter godt økonomisk. Rapporten konkluderer videre med at noen tjenester skal utredes videre med tanke på konkurranseutsetting. Fagforbundene er imot konklusjonen om at disse tjenestene skal konkurranseutsettes, og kan av den grunn ikke slutte seg til styringsgruppas flertalls vedtak.»

Rapporten har vært til høring hos arbeidstakerorganisasjonene og hos vernetjenesten. Det er kommet inn fire høringsuttalelser. Disse er fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Fellesorganisasjonen og hovedverneombudet.

Rådmannens vurdering

Rapporten har en grundig gjennomgang av kommunens tjenester med innfallsvinkel hva som kan vurderes konkurranseutsatt med betydelig økonomisk besparelse. Det synes som om samhandlingen med de ansattes representanter har vært god, selv om både protokolltilførsel fra styringsgruppens siste møte og høringsuttalelsene tilsier at arbeidstakerorganisasjonene er i mot konkurranseutsetting.

Rådmannen vil peke på det relativt store omfang av konkurranseutsetting som allerede er i gang i kommunen, jfr. kap. 6 i rapporten. Dette har sin årsak i at det gjennom mange år løpende har vært vurdert om hvorvidt tjenester mer effektivt kan settes ut på anbud. Denne gjennomgangen viser at det er vanskelig å se de store økonomiske besparelser ved ytterligere konkurranseutsetting. Prosjektet har imidlertid pekt på at drifts- og vedlikeholdsoppgavene som gjennomføres av flere enheter i kultur- og teknisk sektor bør vurderes med tanke på en annen organisering. Dette kan bety økonomiske besparelser, og enkeltoppgaver kan også vurderes konkurranseutsatt når dette er gjennomført.

Bystyret fattet i møte 23. mai 2012 bl.a følgende enstemmige vedtak:

«1. Bystyret vedtar at det legges ut en konkurranse for renholdstjenester på et strategisk utvalg bygg i tråd med rådmannens saksfremstilling. Saken evalueres når kontraktperioden er over.» Bystyret vedtok videre i handlingsprogrammet for 2013-16 at *«Byggservice vurderes omgjort til eierformen aksjeselskap.»* Evalueringen av renholdstjenesten er i gang ihht vedtak i kommunalutvalget 14.10.2014: *«1. Det vurderes alternativ selskapsform for KE Byggservice – renholdstjenesten. I tillegg til å evaluere renhold i fem bygg vurderes videre omfang av konkurranseutsetting. Sak legges frem for bystyret innen 1. mars 2015.»*

Innen det store økonomiske feltet pleie og omsorg synes det som om Kristiansand kommune driver kostnadseffektivt i forhold til de ti største kommunene i landet. Det er vanskelig å si om dette kostnadsnivået er høyere enn hva private driftere leverer. Det er allerede politisk vedtatt at i det videre arbeidet på utvikling og drift av bygg, samt ved tjenesteutsettingskontrakt for drift av omsorgsboliger/sykehjem skal legges til rette for et offentlig/privat samarbeid (OPS-prosjekt).

Innen det andre store økonomiske feltet oppvekst er det slik at skolene ikke kan konkurranseutsettes. Barnehagene har en lovpålagt finansieringsordning som tilsier at driften ikke kan settes ut på anbud. Finansieringsordningen i private barnehager er imidlertid under vurdering og vil bli endret f.o.m. 2016. Det er derfor vanskelig å si hvordan dette vil være fremover. Oppvekstsektoren er midt i et arbeid med å utrede den kommunale barnehagestrukturen med tanke på bedre effektivitet og styrket ledelse, faglighet og robusthet. Det vil være hensiktsmessig at arbeidet fullføres da dette vil gi et bedre grunnlag for å vurdere om også konkurranseutsetting kan være hensiktsmessig.

Prosjektets anbefalinger om å vurdere konkurranseutsetting av lønn- og regnskapsfunksjonene og driftsoppgaver i personalenheten kan være en mulighet. Det pekes imidlertid på at det igangsatte «gevinstrealiseringsprosjektet» bl.a tar for seg stabs- og støttefunksjoner i kommunen. Det kan synes hensiktsmessig å få vurdert effektiviteten i disse enhetene gjennom dette prosjektet før en evt. konkurranseutsetter hele eller deler av tjenestene. I tillegg er en utredning av kommunereformen på trappene i regi Knutepunkt Sørlandet. Her skal konsekvensene ved alternativ fremtidig kommunestruktur i Kristiansandsregionen vurderes. I denne sammenheng vil bl.a kommunenes stabs- og

støttefunksjoner kunne bli vurdert. Det vil være hensiktsmessig å avvente denne utredningen før en evt. konkurranseutsetting av disse tjenestene.

Prosjektet har anbefalt at kantinedriften i Kjøkkenservice kan vurderes konkurranseutsatt. Rådmannen slutter seg til dette. Øvrige tjenester er også gjennomgått og utelukket på et sett med kriterier. Rådmannen finner ikke å ville foreslå tjenester til konkurranseutsetting ut over dette.

Anbefalingen om at det bør igangsettes et arbeid som vurderer drifts- og vedlikeholdstjenester på tvers av sektorene følges opp ved at rådmannen igangsetter et prosjekt for å vurdere dette.

Likeledes vil rådmannen sørge for at det foretas en vurdering av om helse- og sosialsektorens tilbud på eldresenterområdet bør organiseres eller samordnes nærmere kultursektorens tilsvarende tjenester for andre aldersgrupper.

Forslag til vedtak

1. Rapporten tas til orientering
2. Det igangsettes et arbeid som vurderer drifts- og vedlikeholdstjenester på tvers av sektorene
3. Kantinedriften i Kjøkkenservice utredes for konkurranseutsetting

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Vedlegg:

Prosjektrapport Vurdering av konkurranseutsetting, oktober 2014
Høringsuttaler fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Fellesorganisasjonen og hovedverneombudet

Bakgrunn for saken

I handlingsprogrammet for 2014 – 2017 er det anført følgende:

Rådmannen vil innen 1. september 2014 legge frem en sak der det vurderes om det er grunnlag for å konkurranseutsette flere kommunale tjenester. Det innebærer en vurdering av potensiell netto besparelse herunder om det er et velfungerende marked for tjenestene.

På bakgrunn av dette ble det satt i gang et prosjekt «Vurdering av konkurranseutsetting» med mandat å utrede alle tjenesteområder i Kristiansand kommune. Det er i bestillingen poengtert at målet med en eventuell konkurranseutsetting av utvalgte kommunale tjenester er å hente ut økonomiske besparelser. En eventuell kostnadsreduksjon som følge av en konkurranseutsetting skal ikke gå på bekostning av kvaliteten i tjenestene. Formålet er å presentere en overordnet analyse som peker i retning av tjenesteområder som kan ha potensiale for kostnadsbesparelse ved konkurranseutsetting i Kristiansand kommune. Analysen danner grunnlag for en politisk vurdering av om det er hensiktsmessig å foreta *videre utredninger* med tanke på konkurranseutsetting. Prosjektet skal i seg selv altså ikke ta konkrete initiativ til konkurranseutsetting.

Styringsgruppen har bestått av rådmann, direktørene, to hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet. Prosjektgruppen har vært sammensatt av representanter for administrasjonen, to hovedtillitsvalgte og et sektorverneombud. Rapporten fra prosjektet ble ferdigstilt 15.10.14 (vedlegg). Årsaken til forsinkelsen var i hovedsak at ved streik deltar ikke de tillitsvalgte i styringsgruppe- og prosjektgruppemøter. Dette gjaldt Utdanningsforbundet som var i streik, men også Fagforbundet i solidaritet med Utdanningsforbundet. Konkurranseutsetting er et tema av stor interesse for arbeidstakerorganisasjonene, og derfor valgte rådmannen å stoppe arbeidet i styringsgruppen og prosjektgruppen inntil streiken var over.

Ved behandling av rapporten, konkluderte flertallet i styringsgruppen (rådmann og direktører) slik: *Det gis tilslutning til rapportens innhold og anbefalinger.*

Representantene fra Fagforbundet og UNIO ønsket følgende protokolltilførsel:

I rapporten om vurdering av konkurranseutsetting av tjenester i Kristiansand kommune er det gjort et grundig og godt arbeid som viser at kommunen gir gode tjenester og drifter godt økonomisk. Rapporten konkluderer videre med at noen tjenester skal utredes videre med tanke på konkurranseutsetting. Fagforbundene er imot konklusjonen om at disse tjenestene skal konkurranseutsettes, og kan av den grunn ikke slutte seg til styringsgruppas flertalls vedtak.

Rapporten har vært til høring hos arbeidstakerorganisasjonene og hos vernetjenesten. Det er kommet inn fire høringsuttalelser. Disse er fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet, FO og hovedverneombudet. Rådmannen vurdert det slik at sakens innhold tilsier at hovedutvalgene bør få den til behandling før behandling i bystyret.

Metodikk

Det ble valgt en kvalitativ studiedesign hvor tjenesteområdene i all hovedsak blir analysert som separate case-studier. Prosjektets konklusjoner og anbefalinger er basert på å systematisere og analysere informasjon fra eksisterende litteratur, overordnede økonomiske analyser og samtaler med kommunens ansatte og NHO (Næringslivets Hovedorganisasjon).

Temaet konkurranseutsetting er et komplekst fagfelt, og det er utfordrende å skulle komme med ubestridte konklusjoner. Prosjektet har hatt som mål å kunne vurdere de ulike tjenesteområdene over lik mal, og har utarbeidet en fremgangsmåte som innebærer at en ser bort fra noen tjenester på grunn av at de ivaretar myndighetsutøvelse, er strategisk viktige, har mindre økonomisk omfang, at det allerede er pågående prosjekt på området, at

tjenesten er lite egnet for konkurranseutsetting eller at tjenester er mer egnet for intern omorganisering.

Rapporten gjennomgår alle tjenestene i kommunen med ovenstående innfallsvinkel, og står igjen med 21 tjenesteområder som vurderes etter følgende kriterier:

- har andre kommuner konkurranseutsatt tjenesten?
- finnes det et velfungerende marked?
- finnes det indikasjon på dyr kommunal drift?
- hvor kompleks er tjenesten, og hva er antatt nivå på transaksjonskostnad?

For å vurdere markedssituasjonen til de ulike tjenesteområdene, er det vurdert antall aktører og soliditeten til markedet. Om markedet har et begrenset antall aktører vil man fort komme i en posisjon hvor man får private monopoltilstander. Dersom det er høy risiko for at tilbudet er brutt sammen etter eksempelvis en avtaleperiode, vil dette være et lite solid marked.

Prosjektet har i all hovedsak basert kartleggingen på dagens markedssituasjon, og ikke hvorvidt markedet vil utvikle seg dersom etterspørsel øker som en konsekvens av at Kristiansand kommune velger å konkurranseutsette enkelte områder.

For å kartlegge Kristiansand kommunes driftsnivå på de ulike tjenestene har prosjektet søkt å finne sammenlignbare nøkkeltall. I KOSTRA finner man nøkkeltall knyttet til kommunens tjenesteområder. Dette har vært prosjektets hovedkilde til å anslå om det finnes indikasjoner på hvorvidt Kristiansand kommune driver et tjenesteområde dyrere eller billigere enn sammenlignbare kommuner. Det er likevel en utfordring at kvaliteten på tallmaterialet varierer fra tjenesteområde til tjenesteområde. Det finnes heller ikke sammenlignbare tall på alle tjenester, og ikke på alle detaljnivå. Det er med andre ord ikke problemfritt å finne godt egnet kommunalt sammenligningsgrunnlag.

På de områdene hvor det er tilgjengelig tall fra privat drift, er dette også brukt som grunnlag for å anslå kommunalt driftsnivå sammenlignet med privat. Det er en utfordring at det synes å finnes lite privat benchmark.

Det har ikke vært prosjektets mandat å skulle foreta dyptgående økonomiske analyser av hvert enkelt tjenesteområde. Målet med vurderingen som gjøres, er å ettersøke tendenser basert på allerede eksisterende datamateriale. I de tilfellene hvor det ikke har vært mulig å fremskaffe relevant sammenligningsgrunnlag, er dette opplyst.

Rapportens anbefalinger

Organisasjonsprosjekt

Det bør igangsettes et prosjekt som vurderer drifts- og vedlikeholdstjenester på tvers av sektorene. Ingeniørvesen, idrettsetat, parkvesen og Byggservice drift har delvis sammenfallende oppgaver, og har alle egne medarbeidere til å utføre disse. Deler av maskinparken er også øremerket de enkelte enhetene. Prosjektet anbefaler derfor rådmannen å sette i gang et arbeid for å effektivisere dette arbeidet, fortrinnsvis ved å samordne tjenestene. I arbeidet inngår også vurderinger av alternative organiseringer. Dette bør gjøres før en vurderer tjenestenes potensielle besparingspotensial ved konkurranseutsetting.

Sykehjem

Som følge av at sammenligningstallene i ASSS indikerer kostnadseffektiv drift og at størrelsen på og usikkerheten rundt transaksjonskostnadene er høy, anbefales det ikke å konkurranseutsette et eksisterende sykehjem.

Det pekes på at helse- og sosialstyret i sitt møte 15.02.11 bl.a. fattet vedtak om at det ved bygging av nytt sykehjem på Rona/Strømme skal legges til rette for

konkurranseutsetting av driften. Det planlegges også for konkurranseutsetting av hjemmetjenestene i det området som sykehjemmet plasseres. I formannskapet 26.09.12 ba formannskapet om at det videre arbeidet legger til rette for OPS-prosjekt på utvikling og drift av bygg samt tjenesteutsettingskontrakt for drift av omsorgsboliger/sykehjem.

Ved konkurranseutsetting av et nytt sykehjem bør det gjennomføres en grundigere analyse av transaksjonskostnadene i det konkrete tilfellet.

Kjøkkenservice

Kantinedriften i Kjøkkenservice kan vurderes konkurranseutsatt. Denne kan relativt enkelt skilles ut fra øvrig drift, og det finnes marked for denne type tilbud. Kantinedriften er heller ikke lønnsom med dagens drift. Betingelsene rundt VTA-plasser, arbeidstrening og tilretteleggingstiltak må eventuelt videreføres.

Regnskap/lønn

Deler av regnskap og lønn kan vurderes konkurranseutsatt. Det må imidlertid gjøres en nøye vurdering av potensialet for denne type tjeneste siden det ikke er erfaringer med dette andre steder.

Personaltjenesten

Støtte til driften av sektorene kan vurderes konkurranseutsatt. Dette kan evt. dreie seg om rekruttering, organisasjonsutvikling, kursvirksomhet, prosjektledelse.

Eldresentre

Det bør vurderes om HS-sektorens tilbud på dette området bør organiseres eller samordnes nærmere kultursektorens tilsvarende tjenester for andre aldersgrupper. Det kan medføre tettere samhandling med aktørene i frivillig sektor og kultursektoren.

Barnehager

Da det foreligger et privat marked og det er en fastlagt finansieringsordning vil problemstillingen her være om det bør legges til rette for en større andel private barnehager. Kommunen vil imidlertid ikke ha mulighet til å la private aktører konkurrere på pris. Dette kommer klart frem i forskrift om likeverdig behandling som er et detaljert og komplekst regelverk i forhold til finansieringen av private barnehager. Ut fra rent økonomiske vurderinger er det gunstig i dagens finansieringssystem å ha en større andel private barnehager. Finansieringsordningen i private barnehager er imidlertid under vurdering og vil bli endret f.o.m. 2016. Det er derfor vanskelig å si hvordan dette vil være fremover.

De kommunale barnehagene utgjør ca 1/3 av barnehage tilbudet i kommunen.

Oppvekstdirektøren har veilednings- og kontrollansvar, og dette kan bare ivaretas hvis det er et visst nivå på kompetanse i organisasjonen. Det er imidlertid mulig å opprettholde denne kompetansen med høyere innslag av privat barnehagedrift.

Oppvekstsektoren er iht plan og utredningsprogrammet midt i et arbeid med å utrede den kommunale barnehagestrukturen med tanke på bedre effektivitet og styrket ledelse, faglighet og robusthet. Det blir i den sammenheng vurdert ulike organiseringsmodeller for å lage større enheter. Resultatet kan bli en blanding av «klynger» av barnehager under felles ledelse eller lignende former. Det kan også være aktuelt å etablere flere oppvekstsentra inn mot skole. Det vil være hensiktsmessig at arbeidet fullføres da dette vil gi et bedre grunnlag for å vurdere om også konkurranseutsetting kan være hensiktsmessig.

Høringsuttalelser

Det er kommet høringsuttalelser fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Fellesorganisasjonen og hovedverneombudet (vedlegg). Alle synes å være tilfreds med rapportens grundighet og kvalitet.

Arbeidstakerorganisasjonene går samlet mot å konkurranseutsette de tjenester som rapporten foreslår å utrede videre. Dette er begrunnet i en rekke forhold som

- Enkelte enheter har mange varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA), arbeidstreningsplasser og tilretteleggingstiltak (Kjøkkenservice)
- Høye transaksjonskostnader på grunn av første kommune som eventuelt tester markedet (lønn og regnskapsenheten)
- Behov for å styrke kompetansen i personal ved nyansettelser og skolere internt slik at man kan levere tjenester som sektorer/ enheter etterspør. Her ligger det muligheter for en ikke ubetydelig økonomisk besparelse ved å minske bruken av eksterne konsulenter
- Dette er tjenester som bygger på menneskelige relasjoner som krever forutsigbarhet, kontinuitet og en bred kompetanse. Brukerperspektivet må vektlegges i vurdering av tjenestene også som målestokk for kvalitet.
- Transaksjonskostnadene ved konkurranseutsetting vil øke. Arbeidet med oppfølging av avtaler og måling av kvalitet kan tenkes å medføre ytterligere kostnader for kommunen.
- Personaltjenester og regnskap/lønn har viktige strategiske/arbeidsgiverpolitiske oppgaver for Kristiansand kommune, som er største arbeidsgiver mellom Oslo og Stavanger.

Hovedverneombud/sekterverneombud peker på at for å sikre at et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i de eventuelt videre prosesser må arbeidsgiver sørge for å kartlegge, og vurdere de arbeidsmiljømessige sidene i et slikt arbeid. Det skal gjøres ROS analyser i oppstart, og disse må rulleres underveis i prosessene.

Rådmannens vurdering

Rapporten har en grundig gjennomgang av kommunens tjenester med innfallsvinkel hva som kan vurderes konkurranseutsatt med betydelig økonomisk besparelse. Det synes som om samhandlingen med de ansattes representanter har vært god, selv om både protokolltilførsel fra styringsgruppens siste møte og høringsuttalelsene tilsier at arbeidstakerorganisasjonene er i mot konkurranseutsetting.

Rådmannen vil peke på det relativt store omfang av konkurranseutsetting som allerede er i gang i kommunen, jfr. kap. 6 i rapporten. Dette har sin årsak i at det gjennom mange år løpende har vært vurdert om hvorvidt tjenester mer effektivt kan settes ut på anbud. Denne gjennomgangen viser at det er vanskelig å se de store økonomiske besparelser ved ytterligere konkurranseutsetting. Prosjektet har imidlertid pekt på at drifts- og vedlikeholdsoppgavene som gjennomføres av flere enheter i kultur- og teknisk sektor bør vurderes med tanke på en annen organisering. Dette kan bety økonomiske besparelser, og enkeltoppgaver kan også vurderes konkurranseutsatt når dette er gjennomført.

Bystyret fattet i møte 23. mai 2012 bl.a følgende enstemmige vedtak:

«1. Bystyret vedtar at det legges ut en konkurranse for renholdstjenester på et strategisk utvalg bygg i tråd med rådmannens saksfremstilling. Saken evalueres når kontraktperioden er over.» Bystyret vedtok videre i handlingsprogrammet for 2013-16 at *«Byggservice vurderes omgjort til eierformen aksjeselskap.»*

Evalueringen av renholdstjenesten er i gang ihht vedtak i kommunalutvalget 14.10.2014:

«1. Det vurderes alternativ selskapsform for KE Byggservice – renholdstjenesten. I tillegg til å evaluere renhold i fem bygg vurderes videre omfang av konkurranseutsetting. Sak legges frem for bystyret innen 1. mars 2015.»

Innen det store økonomiske feltet pleie og omsorg synes det som om Kristiansand kommune driver kostnadseffektivt i forhold til de ti største kommunene i landet. Det er vanskelig å si om dette kostnadsnivået er høyere enn hva private driftere leverer. Det er imidlertid allerede politisk vedtatt at i det videre arbeidet på utvikling og drift av bygg, samt tjenesteutsettingskontrakt for drift av omsorgsboliger/sykehjem skal legges til rette for et OPS-prosjekt.

Innen det andre store økonomiske feltet oppvekst er det slik at skolene ikke kan konkurranseutsettes. Barnehagene har en lovpålagt finansieringsordning som tilsier at driften ikke kan settes ut på anbud. Finansieringsordningen i private barnehager er imidlertid under vurdering og vil bli endret f.o.m. 2016. Det er derfor vanskelig å si hvordan dette vil være fremover. Oppvekstsektoren er midt i et arbeid med å utrede den kommunale barnehagestrukturen med tanke på bedre effektivitet og styrket ledelse, faglighet og robusthet. Det vil være hensiktsmessig at arbeidet fullføres da dette vil gi et bedre grunnlag for å vurdere om også konkurranseutsetting kan være hensiktsmessig.

Prosjektets anbefalinger om å vurdere konkurranseutsetting av lønn- og regnskapsfunksjonene og driftsoppgaver i personalenheten kan være en mulighet. Det pekes imidlertid på at det igangsatte «gevinstrealiseringsprosjektet» bl.a tar for seg stabs- og støttefunksjoner i kommunen. Det kan synes hensiktsmessig å få vurdert effektiviteten i disse enhetene gjennom dette prosjektet før en evt. konkurranseutsetter hele eller deler av tjenestene. I tillegg er en utredning av kommunereformen på trappene i regi Knutepunkt Sørlandet. Her skal konsekvensene ved alternativ fremtidig kommunestruktur i Kristiansandsregionen vurderes. I denne sammenheng vil bl.a kommunenes stabs- og støttefunksjoner kunne bli vurdert. Det vil være hensiktsmessig å avvente denne utredningen før en evt. konkurranseutsetting av disse tjenestene.

Prosjektet har anbefalt kantinedriften i Kjøkkenservice kan vurderes konkurranseutsatt. Rådmannen slutter seg til dette. Øvrige tjenester er også gjennomgått og utelukket på et sett med kriterier. Rådmannen finner ikke å ville foreslå tjenester til konkurranseutsetting ut over dette.

Anbefalingen om at det bør igangsettes et arbeid som vurderer drifts- og vedlikeholdstjenester på tvers av sektorene følges opp ved at rådmannen igangsetter et prosjekt for å vurdere dette.

Likeledes vil rådmannen sørge for at foretas en vurdering av om HS-sektorens tilbud på eldresenterområdet bør organiseres eller samordnes nærmere kultursektorens tilsvarende tjenester for andre aldersgrupper.

Sak 53/14: Høringsuttalelse: Forslag til endringer i privatskoleloven (ny friskolelov).

Vedlegg

Vedtak FORMAN, 03122014, Sak 129/14, Høringsuttalelse: Forslag til endringer i privatskoleloven (ny friskolelov).

Høringsnotat Forslag til endringer i privatskoleloven ny friskolelov.pdf

Høring - forslag om endringer i privatskoleloven ny friskolelov.pdf

Dato 30. oktober 2014
Saksnr.: 201400895-7
Saksbehandler Elin Rekve

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
18.11.2014
03.12.2014

Høringsuttalelse; Forslag til endringer i privatskoleloven («ny friskolelov»).

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet legger frem forslag til endringer i lov 4.juli 2003 nr. 84 om private skoler med rett til statstilskudd (privatskolelova).

Det foreslås å gjeninnføre begrepet frittstående skoler (friskoler), som vil betegne skoler som er i privat eie og som er godkjent etter loven. Departementet foreslår videre å beholde gjeldende godkjenningsordning med krav til særskilt grunnlag for å kunne godkjennes. Det foreslås samtidig å tilføye to nye godkjenningsgrunnlag: videregående yrkesfagskoler og profilskoler. Flere av forslagene i høringsnotatet tar sikte på å tydeliggjøre friskolenes handlingsrom og muligheter til å være reelle alternativer til den offentlige skolen. Forbudet mot å ta utbytte videreføres og presiseres i forslaget til ny friskolelov.

Private grunnskoler som er godkjent etter opplæringsloven § 2-12 skal fremdeles benevnes *private grunnskoler* da disse ikke er offentlig finansierte og kan drive sin virksomhet på kommersielt grunnlag.

Konklusjon:

Kristiansand kommune støtter endringsforslagene slik det er beskrevet i høringsnotatet. Forslagene synes å sikre nødvendig ivaretagelse av at elevene skal gis en opplæring som skal være jevn god med den som gis i den offentlige skolen, samtidig som rom for egenart og mangfold er tilstede. De administrative konsekvensene synes å være overkommelige. Kristiansand kommune mener forøvrig at rammetrekkene kommunen får knyttet til korreksjonsordningen er vesentlig større enn den reelle besparelsen ved at elever går i friskoler. Godkjenning av en friskole bør være betinget av at godkjenningen ikke vil medføre negative konsekvenser for kommunen, og kommunens vurdering skal tillegges stor vekt. Kristiansand kommune imøteser en vurdering av uttrekkene for spesialundervisning.

Forslag til vedtak

[Kristiansand kommune avgir uttalelse i samsvar med konklusjonen i saken.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Vedlegg:

1. Høringsnotat – forslag til endringer i privatskoleloven («ny friskolelov»).
2. Høringsbrev, datert 17.10.14.

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet legger frem forslag til endringer i lov 4.juli 2003 nr. 84 om private skoler med rett til statstilskudd (privatskolelova).

Regjeringen foreslår å gjeninnføre begrepet frittstående skoler. Begrepet friskoler viser til skoler som er i privat eie og som er godkjent med rett til statstilskudd etter loven.

En *friskole* skal være en skole som oppfyller en rekke krav til innhold og kvalitet, og som er godkjent etter friskoleloven

Det er forslag om endringer på følgende områder:

- Lovens tittel (kap.2)
- Godkjenningsordningen (kap.3)
- Kompetansekraft for undervisningspersonalet (kap.5)
- Inntak av elever (kap.6)
- Regulering av private skoler som tilbyr videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett (toppidrettsgymnas) (kap.8)
- Kompletterende undervisning (kap.9)
- Skolevirksomhet, bruken av skolepenger og statstilskudd, tilsyn, reaksjonsformer mv. (kap.10)
- Innføring i karantenebestemmelse (kap.11)
- Rammebetingelser for godkjente skoler (kap.12)

Å legge til rette for mangfold og skoleutvikling er formålet med loven. Det understrekes at drift ikke skal være forretningsvirksomhet.

I forslaget til ny friskolelov tydeliggjøres friskolenes handlingsrom og muligheter til å være reelle alternativer til den offentlige skolen.

Departementet viser til at kommunene og fylkeskommunene har et lovfestet ansvar for henholdsvis grunnskoleopplæring og videregående opplæring, jf. opplæringsloven kap. 13. I vurderingen av om en søknad skal innvilges mener departementet derfor det må gjøres en avveining der hensynet til å åpne for at det kan etableres friskoler må avveies mot hensynet til de offentlige skolene og driften av disse i vertskommunen/vertsfylket.

Departementet ønsker å legge til rette for at skoler som ønsker en særskilt profil på opplæringstilbudet skal kunne få godkjenning etter nytt grunnlag – profilskole. Det for at friskoleloven på mer enn gjennom en dispensasjonsbestemmelse kan innrettes slik at den åpner for et større mangfold enn etter dagens regler.

Det foreslås at nedre elevtallsgrense for nye skoler innenlands, både grunnskoler og videregående skoler, heves fra 15 til 30.

Når det gjelder kompetansekraftene til undervisningspersonalet i friskoler, foreslår departementet at undervisningspersonalet må fylle de samme kompetansekraftene som undervisningspersonalet i offentlige skoler, og at unntakene i opplæringslovens regler om midlertidig ansettelse og ansettelse på vilkår fremdeles skal gjelde tilsvarende.

Økonomi

Økt etablering av friskoler i kommunen kan bety merutgifter på følgende områder:

trekk i kommunens rammetildeling fra staten for elever i privatskoler, spesialundervisning og skoleskyss.

Trekk i kommunens rammetildeling fra staten for elever i privatskoler.

Når det gjelder mulig innsparing for kommunen knyttet til elever som går i frittstående skoler er det stor sannsynlighet for at mulig innsparing er lavere enn gjennomsnittskostnaden pr.elev. Dette fordi kommunen trekkes mer enn det kommunen gir i elevsats gjennom tildelingsmodellen. Det vil si at kommunens kostnader ikke reduseres tilsvarende rammetrekket. Trekksatsen er 80 % av gjennomsnittskostnaden for en elev i offentlig skole, noe som betyr at kommunens kostnader ikke reduseres tilsvarende rammeverket.

I noen tilfeller kan etablering av en eller flere frittstående skoler i kommunen også bety endringer i den offentlige skolestrukturen. Nedgang av elevtall vil bety økte kostnader pr.elev, og også muligens føre til bygningsmessig overkapasitet etc.

Kristiansand kommune har i dag ca. 300 elever i privatskoler, det tilsvarer ca. 3 % av elevene.

Statens trekk i 2012 var kr. 78.100,- pr.elev som går i private skoler, mens utgiften kommunen har reduseres med ca. kr. 50.000 pr. elev (tilsvarende kompensasjons-/demografimodellen rådmannen bruker i forhold til skolesektoren).

Differansen på ca. 28.000 kr pr elev må i praksis håndteres som en merutgift for kommunen.

Med det gjeldende finansieringssystemet der kommunenes rammer blir redusert tilsvarende veksten i tallet på elever i frittstående skoler, mener departementet likevel at veksten i antall elever i slike skoler over tid ikke skal ha vesentlige makroøkonomiske følger.

Spesialundervisning.

Fordi det er kommunen som har utgiftene til spesialundervisning også for elever i friskoler trekkes kostnader til spesialundervisning fra tilskuddsgrunnlaget. På tross av trekk i rammetilskuddet er altså kommunen forpliktet til å finansiere spesialundervisning for elever i privatskoler som får sakkyndig vurdering med tilråding om spesialundervisning.

«Friskoleorganisasjonene har stilt spørsmålstegn ved nivået på uttrekket. Departementet vil gjøre en nærmere vurdering av uttrekkene for spesialundervisning og morsmålsundervisning og komme tilbake til eventuelle endringer i forbindelse med kommende statsbudsjetter» (jfr. *Høringsnotat – forslag til endringer i privatskoleloven ("ny friskolelov") side 79*).

Kristiansand kommune erfarer at det er mer utfordrende å samordne timeressursen for elever med enkeltvedtak i privatskoler enn det det er i egne skoler. Derfor vil kostnadene for kommunen knyttet til elever med rett på spesialundervisning være større i private skoler enn i den offentlige skolen.

Det er ikke mulig å anslå merkostnadene fordi dette dreier seg om individuelle forhold og omfanget vil variere, men det medfører åpenbart høyere utgifter enn om elevene hadde gått i kommunale skoler.

Skoleskyss.

Flere elever vil ha krav på skoleskyss. Det vil medføre økte transportkostnader.

Oppsummert

Etablering av flere friskoler i kommunen vil, etter kommunens beregninger, bety en merutgift pr. elev på ca. 28.000 – 35.000. Eventuelle merutgifter knyttet til spesialundervisning vil tilkomme. Basert på disse forutsetningene vil eksempelvis 100 nye elever i privatskole gi kommunen en merutgift på 3-5 millioner kroner.

Økt etablering av friskoler kan altså ha innflytelse på det totale tilbudet i kommunen. Kommunens behov for å effektivisere driften kan motarbeides ved at det etableres små private alternativer som kommunen er pliktig til å finansiere.

Lovens tittel

Departementet foreslår at tittelen på loven blir endret til lov om frittstående skolar (friskolelova). Som følge av dette foreslår departementet også endringer i §§ 1-1, 1-2 og 2-1 og 3-5.

Ny tittel på loven skal lyde:

Lov 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skolar (friskolelova).

Uttrykket ”private skolar” i § 1-1 første ledd endres til ”*frittståande skolar*”.

Uttrykkene ”private grunnskolar” og ”private vidaregåande skolar” i § 1-2 første ledd endres til ”*frittståande grunnskolar*” og ”*frittståande vidaregåande skolar*”.

Uttrykket ”private skolar” i § 2-1 første ledd første punktum og § 2-1 syvende ledd endres til ”*frittståande skolar*.”

Uttrykket ”private skolar” i § 3-5 femte ledd første og annet punktum endres til ”*frittståande skolar*.”

«Forslaget innebærer at tittelen på loven endres til lov om frittstående skolar (friskolelova), og at skoler som er godkjend etter loven betegnes frittstående skoler (friskoler). Forslaget innebærer videre at uttrykket «private skolar» endres til «frittstående skolar» flere steder i loven.» (jfr. *Høringsnotat – forslag til endringer i privatskoleloven (”ny friskolelov”) side 6*).

De foreslåtte endringene i lovens tittel vil medføre få eller ingen konsekvenser for kommunen.

Godkjenningsordningen

Departementet foreslår at godkjenning etter friskoleloven kan gis etter en skjønnsmessig vurdering.

Begrepet «religiøst» i loven foreslås endret til «livssyn», ut over det beholdes gjeldende krav til grunnlag. I tillegg foreslår departementet at det innføres to nye grunnlag; vidaregåande opplæring i yrkesfag og profilskoler.

1. Departementet ønsker å åpne for at det kan godkjennes vidaregåande yrkesfagskoler også når den midlertidige dispensasjonshjemmelen oppheves, da dette etter departementets syn er viktige og gode supplementer til det offentlige opplæringstilbudet.
2. Departementet ønsker å legge til rette for at skoler som ønsker en særskilt profil på opplæringstilbudet, skal kunne få godkjenning etter et nytt grunnlag – profilskole.

Friskoleloven § 2-1 skal etter forslaget lyde:

Departementet kan godkjenne private skolar og driftsendringar ved godkjende private skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flyttar verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flyttar verksemda si til ein annan fylkeskommune. Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast. Vertskommunen eller vertsfylket skal få høve til å gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og kan klage på departementet sitt vedtak. Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6-1 og til å drive verksemd etter lova.

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

- a) livssyn
- b) anerkjend pedagogisk retning
- c) internasjonalt
- d) særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett
- e) norsk grunnskoleopplæring i utlandet
- f) særskilt tilrettelagd opplæring for funksjonshemma
- g) vidaregåande opplæring i små og verneverdige handverksfag
- h) vidaregåande opplæring i yrkesfag
- i) profilskole

Opplæringa skal vere på norsk eller samisk. Dette kravet gjeld likevel ikkje internasjonale skolar. Viktige dokument om verksemda etter lova skal i alle høve vere tilgjengelege på norsk eller samisk.

Godkjenninga fell bort dersom ein skole ikkje startar opp verksemda si etter lova i løpet av tre skoleår etter at godkjenning vart gitt. Det same gjeld om drifta etter lova blir nedlagd.

Krava i andre ledd om eit særskilt grunnlag gjeld likevel ikkje allereie godkjende skolar som var i drift innan utgangen av 2007. Departementet kan berre godkjenne nødvendige driftsendringar ved skolar som ikkje oppfyller krava i andre ledd.

Departementet kan i forskrift fastsetje fristar i samband med søknader om godkjenning av private skolar.

Overnevnte åpner opp for flere «typer» privatskoler. For at en skole skal bli godkjent må tilbudet skolen ønsker å gi, på en tilfredsstillende måte ivareta elevenes rettigheter. Skolen må enten følge den læreplanen som gjelder for offentlige skoler eller læreplaner som på annen måte sikrer elevene jevn god opplæring.

Forslaget om endringer i godkjenningsordningene innebærer en presisering om at godkjenning er betinget av at den ikke får negative konsekvenser for kommunen.

Ved eventuelle søknader om å etablere skole etter *livssyn*, bør problemstillinger knyttet til integrering tillegges større vekt i godkjenningsprosessen.

Kompetansekrav for undervisningspersonell § 4-2

Lovforslag

§ 4-2 skal lyde:

For undervisningspersonalet ved skolar som er godkjende etter lova her, gjeld dei kompetansekrava som følgjer av §§ 10-1 og 10-2 i opplæringslova med tilhøyrande forskrift. Opplæringslova § 10-6 om mellombels tilsetjing og § 10-6a om tilsetjing på vilkår gjeld tilsvarande.

For undervisningspersonalet ved skolar som er godkjend med alternative læreplanar, kan departementet også godkjenne alternative kompetansekrav til dei som følgjer av §§ 10-1 og 10-2 i opplæringslova med tilhøyrande forskrift.

Departementet kan gi forskrift om krav til kompetanse som kommer i tillegg til krava i første og andre ledd.

Departementet kan i forskrift også fastsetje at det ikkje skal stillast krav om relevant kompetanse i enkelte fag.

I tillegg til å stille krav om kvalifisert undervisningspersonale, vil det være aktuelt å stille særskilte kompetansekrav for enkelte skoleslag som kommer i tillegg til de alminnelige kompetansekravene.

Forslag til kompetansekrav vil ha få konsekvenser for kommunen. Likevel er det viktig å vurdere om skoler med særskilte kompetansekrav vil kunne komme til å tiltrekke seg undervisningspersonell fra den offentlige skolen som innehar spesifikke tilleggskvalifikasjoner, og eventuelt hvilken betydning dette vil ha for det offentlige skoletilbudet.

Inntak av elever

Lovforslag

§ 3-1 første ledd skal lyde:

Skolane skal ha heile landet som inntaksområde. Dei skal stå opne for alle som fyller vilkåra for inntak i offentlege skolar, jf. opplæringslova §§ 2-1 tredje ledd og 3-1 første ledd. Dette gjeld òg skolar i utlandet og internasjonale skolar i Noreg. Skolane kan reservere eit begrensa antall av elevplassane til søkjarar som kjem etter hovudinntaket.

§ 3-1 femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om inntak av ungdom og voksne søkjarar med rett til vidaregåande opplæring, inntak av voksne søkjarar utan rett til vidaregåande opplæring og om inntak av utanlandske søkjarar.

Første ledd fjerde punktum er nytt og kodifiserer at godkjente skoler kan holde av et begrenset antall av elevplassene til søkere fra skolens hovedmålgruppe som søker inntak etter hovedinntaket. Ved kapasitetsproblemer for inntak til reserverte elevplasser skal prinsippet om først i tid best i rett anvendes. *Femte ledd* er endret og det er inntatt hjemmel til å gi forskrift om inntak av søkere med rett til vidaregåande opplæring etter opplæringsloven §§3-1 og 4A-3

Lovforslaget knyttet til inntak av elever vil, så langt kommunen ser det, ha få eller ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunen.

Kompletterende¹ undervisning

Lovforslag

Privatskoleloven § 6-4 skal lyde slik:

§ 6-4 Statstilskot til kompletterande undervisning

Til statsborgarar i Noreg eller ein annan EØS-stat som er elevar ved grunnskole i utlandet, og som ikkje er elevar ved skole som er godkjend etter lova her, kan det givast tilskot til kompletterande undervisning. Departementet kan gi nærare forskrift.

«I forslaget ligger det at det ikke lenger er adgang til å gi tilskudd til kompletterende undervisning for elever som går på grunnskole i Norge. I praksis innebærer forslaget at internasjonale og utenlandske skoler om er godkjent etter opplæringsloven § 2-12 og som frem til 2015 har mottatt tilskudd til kompletterende undervisning, ikke lenger kan få slikt tilskudd» (jfr. *Høringsnotat – forslag til endringer i privatskoleloven ("ny friskolelov") side 50*).

Øvrige deler av privatskolelovens § 6-4 videreføres.

Privatskoleloven § 6-4 innebærer ingen rett verken for elevene eller for skolene til å få tilskudd til kompletterende undervisning, men gir hjemmel for at tilskudd kan gis. Lovendringen som er foreslått har derfor ikke i seg selv noen direkte økonomiske konsekvenser for kommunen.

Skolevirksomhet, bruken av skolepenger og statstilskudd, tilsyn, reaksjonsformer mv.

I privatskoleloven § 2-2 første ledd foreslås endringer i andre og tredje punktum.

Bestemmelsen skal lyde slik:

Skolen kan ikkje drive anna verksemd enn skole i samsvar med denne lova. Som drift av anna verksemd reknast óg eigarskap i selskap som driv næringsverksemd. Departementet kan i forskrift eller enkeltvedtak gjere unntak frå første punktum for tilleggsverksemd som er nært knytt til skoleverksemda og som utgjer ein mindre del av den totale verksemda.

I lovens § 2-2 første ledd første punktum videreføres dagens hovedprinsipp og ordlyd. I det ligger det at skolen først og fremst skal drive skolevirksomhet.

¹ *Kompletterende undervisning; Norske myndigheter kan gi støtte til **kompletterende undervisning/tilleggsundervisning** i norsk, samfunnsfag, og religion, livssyn og etikk (RLE) for elever i privatskoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12. Det for å ruste elever til eventuelle valg av norsk skolegang eller yrkesliv i fremtiden.*

Andre punktum er nytt og presiserer at heller ikke eierskap i selskaper som driver annen virksomhet er tillatt. I dette sies uttrykkelig at eierskap i selskap som driver næringsvirksomhet rammes av forbudet mot å drive annen virksomhet enn skole.

Registrering i enhetsregisteret (§ 2-2 andre ledd første punktum)

Departementet fastholder dagens krav om at en skole skal være registrert før den kan søke om godkjenning, men mener det bør gjøres en mindre presisering for at dagens praksis skal komme tydeligere frem av selve lovteksten. Det foreslås presisert i lovteksten at en skole må være registrert, som selvstendig rettssubjekt, i Enhetsregisteret eller tilsvarende før søknad sendes godkjenningsmyndigheten.

Lovforslag

Privatskoleloven § 2-2 andre ledd første punktum foreslås å lyde slik:

”Skolen må være registrert i Einingsregisteret, jf. enhetsregisterloven, eller i tilsvarende register, før det vert søkt om godkjenning.”

Innskuddskapital (§ 2-2 andre ledd annet punktum)

Departementet foreslår en endring i privatskoleloven slik at kr. 100 000,- uttrykkelig kreves som minimum innskuddskapital for en friskole.

Lovforslag

Privatskoleloven § 2-2 andre ledd annet punktum foreslås å lyde slik:

”Skolen må seinast til same tid dokumentere at han har ein minimum innskotskapital på kr 100 000,-.”

Overnevnte anses ikke å få økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunen.

Minste elevtall (§2-2 tredje ledd)

Det foreslås at elevtallsgrensen for nye skoler innenlands – både grunnskoler og videregående skoler heves fra 15 til 30. Det betyr at det ikke vil bli godkjent nye skoler med et øvre elevtall under 30 elever. Dersom elevtallet er lavere enn 30 tre år på rad vil eksisterende skoler miste sin godkjenning, - dette ikke gjeldende for skoler godkjent etter § 2-1 bokstav f –« særskilt tilrettelagd opplæring for funksjonshemmede».

Forøvrig foreslås ikke endringer under dette punktet.

Lovforslag

Lovens § 2-2 tredje ledd første punktum skal lyde:

”Dersom ein skole har færre enn 30 elevar tre skoleår i samanheng, fell godkjenninga bort.”

Lovens § 2-2 tredje ledd siste punktum skal lyde:

”Skolar som berre driv verksemd etter § 2-1 bokstav f eller g, er ikkje omfatta av minimumskrava til elevtal.”

Kommunen må overta ansvaret for elever, hjemmehørende i kommunen, dersom en frittstående skole må avvikle driften grunnen for lavt elevtall. Dette vil kunne få økte administrative konsekvenser, men disse anses som relativt små.

Krav om bruken av statstilskudd og skolepenger (§ 6-3)

Andre ledd i lovteksten i § 6-3 foreslås endret. Her tydeliggjøres at transaksjoner omtalt i lovens første ledd kan være forbudt og kan reguleres i forskrift. Nytt tredje ledd åpner for økt innsynsrett i skolenes regnskap. Innsyn er allerede hjemlet gjennom § 7-2, men forskriften kan benyttes til å gi mer konkrete føringer for hvordan innsynet skal tilrettelegges. Forslaget til endringer i § 7-2 første ledd første punktum er ment som en presisering av at tilsynsmyndighetens innsynsrett gjelder uavhengig av

taushetsplikt. Departementet foreslår videre å innføre en bestemmelse som gir tilsynsmyndigheten anledning til å ilegge karantene ved alvorlige lovbrudd. Dette hjemlet i forslag til ny § 7-2b.

Lovforslag

Friskoleloven § 6-3 andre ledd skal lyde:

”Departementet kan gi nærare forskrift om forbodet mot utbytte eller anna overføring som nemnt i første ledd.”

Friskoleloven § 6-3 nytt tredje ledd skal lyde:

”Departementet kan gi nærare forskrift om korleis innsyn skal skje i frittståande skolar sine rekneskap, om dei same skolane si plikt til dokumentasjon andsynes styresmakter som krev det i samband med tilsyn og kontroll, herunder å godtgjere at innkjøp er gjort på marknadsmessige vilkår ”

Friskoleloven § 7-2 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

”Departementet fører tilsyn med skolar godkjende etter denne lova og skal i den samanheng ha tilgjenge til skoleanlegg og dokumentasjon utan hinder av teieplikt.”

Friskoleloven § 7-2a første og andre ledd skal lyde:

”Dersom det blir oppdaga forhold i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova, i strid med føresetnadene for godkjenninga eller i strid med formålet til lova, kan departementet gi pålegg om å rette på forholda.

Departementet kan halde attende tilskotet eller dra godkjenninga attende dersom vilkåra i denne lova, vilkår i forskrifter gitt med heimel i lova, føresetnadene for godkjenninga eller formålet til lova ikkje blir fylte. Departementet kan òg krevje attende for mykje utbetalt tilskot, og tilskotsmidlar som er brukte i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova, i strid med føresetnadene for godkjenninga eller i strid med formålet til lova.”

Ny § 7-2b Karantene

Dersom det blir oppdaga alvorlege forhold i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova, eller i strid med føresetnadene for godkjenninga, kan departementet gi skolen og ansvarlege personar bak forholda karantene.

At ein juridisk eller fysisk person er gitt karantene inneber at den juridiske personen eller vedkomande som har stilling som nemnt i fjerde ledd, ikkje kan søkje ny godkjenning eller driftsendringar ved skolar som har godkjenning, eller tiltre ei slik stilling ved ein godkjent skole.

Karantene gjeld som hovudregel i to år frå vedtaket er rettskraftig. Dersom det ligg føre særlege forhold kan det bli gitt karantene for kortare tidsrom eller inntil fire år.

Med fysisk person jf. fyrste og andre ledd blir det sikta til ein person som har vore fullt ut ansvarleg deltakar i eit ansvarleg selskap, formelt eller reelt har utøvt verv som medlem eller varamedlem av styret eller som dagleg leiar (administrerande direktør), eller som har andre leiande posisjonar ved soklen som har godkjenninga.

Dersom det er opna tilsyn ved ein skole, og det er mistanke om at tilsynet kan leie til karantene, kan søknader om godkjenning eller driftsendringar stillast i ro inntil tilsynet er fullført.

Overnevnte tilsier en innstramming mht. kontrollmuligheter og sanksjoner. Å ta ut utbytte er fortsatt ikke aktuelt.

De foreslåtte endringene nevnt over anses å ha få økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen.

Konklusjon:

Kristiansand kommune støtter endringsforslagene slik det er beskrevet i høringsnotatet.

Forslagene synes å sikre nødvendig ivaretagelse av at elevene skal gis en opplæring som skal være jevn god med den som gis i den offentlige skolen, samtidig som rom for egenart og mangfold er tilstede. De administrative konsekvensene synes å være overkommelige.

Kristiansand kommune mener forøvrig at rammetrekkene kommunen får knyttet til korreksjonsordningen er vesentlig større enn den reelle besparelsen ved at elever går i friskoler.

Godkjenning av en friskole bør være betinget av at godkjenningen ikke vil medføre negative konsekvenser for kommunen, og kommunens vurdering skal tillegges stor vekt. Kristiansand kommune imøteser en vurdering av uttrekkene for spesialundervisning.

Sak 54/14: Høring om forslag til endringer i Opplæringsloven og Privatskoleloven

Vedlegg

Vedtak FORMAN, 03122014, Sak 128/14, Høring om forslag til endringer i Opplæringsloven og Privatskoleloven

Høringbrev - Kompetanse for å undervise i fag.pdf

Høringsnotat - Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag.pdf



Dato 14. november 2014
Saksnr.: 201410906-3
Saksbehandler Hallvard Auestad

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
18.11.2014
03.12.2014

Høring om forslag til endringer i Opplæringsloven og Privatskoleloven

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet legger med dette frem forslag til endringer på tre ulike områder i opplæringslova og privatskolelova.

Forslaget om krav om relevant kompetanse i undervisningsfag, går ut på å endre lovbestemmelsen om relevant kompetanse i undervisningsfag slik at det kan innføres krav for alle lærere. Departementet foreslår samtidig å oppheve den særlige adgangen skoler med små ungdomstrinn har til å fravike kompetansekravene for undervisning.

Forslaget om rett til å ta avgjørelser på barnets vegne når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet, går ut på å klargjøre hvilke avgjørelser i skolesammenheng barneverntjenesten kan ta på vegne av barnet etter en omsorgsovertakelse, og hvilke avgjørelser barnets foreldre fremdeles skal kunne ta. Forslaget er utarbeidet i samarbeid med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Forslaget om faget religion, livssyn og etikk (RLE), omfatter endringer i opplæringsloven og i læreplanen (forskrift) i religion, livssyn og etikk. Navnet til faget endres til kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE) i opplæringsloven og læreplanen. Det tas inn et krav om at om lag halvparten av undervisningstiden i faget skal brukes til kristendomskunnskap. Departementet foreslår ingen endringer i kompetansemålene i faget.

Skolene har kommet med innspill til forslagene. Kommunen ser positivt på krav til kompetanse, men det er en del konsekvenser som må utredes nærmere. Kommunen ser positivt klargjøringene med hensyn til rett til å ta avgjørelser på barnets vegne. Omgjøring av faget RLE til KRLE og tidsbruk synes ikke å medføre noen realitetsforskjell i forhold til dagens praksis i Kristiansand.

Forslag til vedtak

Kommunen avgir uttalelse i samsvar med rådmannens forslag i saken.

Tor Sommerseth
Rådmann

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Vedlegg:
Høringsnotat
Høringsbrev

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har sendt ut forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) og lov 4. juli 2003 nr 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) på høring. Vedlagte høringsnotat inneholder forslag om:

1. å endre reglene om krav om relevant kompetanse i undervisningsfag
2. å klargjøre hvilke avgjørelser i skolesammenheng som barneverntjenesten har rett til å ta på vegne av barnet når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet
3. å endre navnet på faget religion, livssyn og etikk (RLE) og innføre en bestemmelse om tidsbruk knyttet til kristendomskunnskap i læreplanen i faget

Høringsnotatet er lagt ut på departementets internettside på følgende adresse:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer.html?id=1976>

Departementet ber høringsinstansene vurdere om saken bør forelegges underordnede organer som ikke er nevnt på listen.

Departementet ber om at høringsuttalelser sendes innen 5. januar 2015.

De 3 områdene

1. kompetanse i undervisning

- a. Forslaget til ny lov innebærer at alle lærere som fullførte sin utdanning før 1. januar 2014, ikke lenger vil være unntatt kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag i § 10-2 første ledd. Det betyr at alle lærere (unntak for dem over 60 år) vil måtte ha minimum 30 studiepoeng i fagene norsk, engelsk og matematikk på barnetrinn og minimum 60 studiepoeng på u-skolen. Det skal årlig tas stilling til om skolen må fravike kravet om relevant kompetanse, og dette vil departementet vurdere å innstramme i en 10 årig plan. I løpet av de 10 årene er det meningen at lærere skal kunne ta etterutdanning i samme ordning som nå.

- b. Det er tatt høyde for at det årlig må videreutdannes 3500 lærere i fagene matematikk, norsk og engelsk.

Det nåværende systemet for videreutdanning inneholder både en vikarordning og en stipendordning. I vikarordningen gir staten et tilskudd til vikarkostnader på 75 prosent av årsverkkkostnaden for videreutdanning som gir 60 studiepoeng i matematikk og naturfag, og 60 prosent til videreutdanning i andre fag. Gjennom stipendordningen gis lærere 100 000 kr i stipend for videreutdanning på 30 studiepoeng i prioriterte fag. I begge ordningene finansierer staten studieplasser til videreutdanning ved universiteter og høyskoler, mens skoleeier dekker kostnader forbundet med reise, opphold, læremidler og lignende.

Dersom dagens vikarordning legges til grunn som finansieringsordning for alle lærere under 60 år som underviser i matematikk, norsk og engelsk, vil videreutdanning i tråd med de foreslåtte kravene anslagsvis innebære statlige utgifter på mellom 0,9 og 1,1 mrd. kroner årlig. Dersom dagens stipendordning legges til grunn som finansieringsordning for alle lærere under 60 år som underviser i matematikk, norsk og engelsk, vil de statlige utgiftene til videreutdanning anslagsvis utgjøre mellom 0,5 og 0,6 mrd. kroner årlig. Gjeldende budsjett for 2014 legges det til rette for 3 550 studieplasser for videreutdanning av lærere i året. Med regjeringens budsjettforslag for 2015 er det lagt til rette for 5 050 studieplasser for videreutdanning av lærere i året. Bevilgningen dekker imidlertid også videreutdanning i andre fag enn norsk, matematikk og engelsk i grunnskolen. Dimensjoneringen av videreutdanningstilbudet vurderes i de årlige budsjettforeleggene.

Ved stipendordningen avtaler kommunene og lærerne hvordan stipendet skal benyttes, for eksempel til livsopphold dersom lærerne tar ut permisjon uten lønn, eller som merinntekt dersom lærerne velger å studere helt eller delvis på fritiden. Stipendordningen legger føringer for at kommunen gir fridager til lesedager og eksamen etter avtaleverket.

I hvilken grad kommunene gir støtte utover det statlige stipendet til eventuelt ytterligere frikjøp, er en lokal forhandlingssak. Ved stipendordningen er de totale kostnadene til videreutdanning dermed marginale for kommunene. Ved vikarordningen er det krevende å anslå de kommunale utgiftene til vikarer. Dersom alle lærere i matematikk, norsk og engelsk som ikke oppfyller kompetansekravene, skulle få videreutdanning gjennom vikarordningen i løpet av 10 år, ville kommunesektorens vikarutgifter anslagsvis utgjøre 100 mill. kroner årlig. Fordelingen av studieplasser mellom vikar- og stipendordningen vil avhenge av statlige føringer, søkningen fra lærerne og godkjenning av studieplasser fra skoleeierne. Departementet har lagt opp til at en betydelig del av videreutdanningen skal skje gjennom stipendordningen, samtidig som det bør være en viss mulighet for kommunene til å velge ordning ut fra lokale behov. At videreutdanning også skal gjennomføres ved hjelp av stipendordningen, innebærer at de kommunale vikarutgiftene blir lavere enn anslaget ovenfor tilsier. Kommunene har i dag et ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i virksomheten, og de skal også ha et system som gir blant annet undervisningspersonale anledning til nødvendig kompetanseutvikling, jf. opplæringsloven § 10-8. Kommunene har derfor utgifter til kompetanseutvikling av lærere også i dag. Ettersom kompetanseutviklingstiltakene og tilknyttede kostnader varierer ut fra lokale forhold, er det vanskelig å anslå hvor store de isolerte kommunale merutgiftene ved forslaget vil være.

Undervisningspersonell lønnes etter tariffavtaler som i hovedsak gir lønn ut fra formalkompetanse og ansiennitet. Videreutdanning som gjennomføres for å oppfylle kravet om relevant undervisningskompetanse, vil derfor kunne innebære økte lønnsutgifter for skoleeierne etter dagens avtaleverk.

2. Barnevernets rett å ta avgjørelser på barnets vegne når barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for barnet

- a. Forslaget er ment å tydeliggjøre hvem som har rett til å ta avgjørelser. Departementets forslag innebærer at barnets foreldre har rett til å ta avgjørelser på vegne av barnet i vesentlige spørsmål som valg av privat skole, fritak fra hele opplæringsplikten, fritak fra undervisning ut fra foreldrenes religion eller livssyn, krav om opplæring i og på samisk og i finsk og valg av målform.
- b. Departementet foreslår at barneverntjenesten gis rett til å ta avgjørelser på vegne av barnet i øvrige skolesaker som er regulert i opplæringsloven og privatskoleloven. Dette vil blant annet innebære at barneverntjenesten gis rett til å ta avgjørelser på barnets vegne i følgende saker:
 - i. Spesialundervisning
 - ii. Tiltak vedrørende det fysiske og psykososiale skolemiljøet
 - iii. Valg av annen offentlig skole enn nærskolen
 - iv. Fritak fra deler av opplæringen, samt tidlig og utsatt skolestart
 - v. Grunnskoleopplæring i og på tegnspråk
 - vi. Skyss eller innlosjering

3. Faget religion, livssyn og etikk til kristendom, religion, livssyn og etikk

- a. Regjeringen ønsker at kristendommen skal vektlegges mer i RLE-faget i grunnskolen. Endringene som her foreslås – endring av fagets navn fra RLE til KRLE og innføring av en bestemmelse om at om lag halvparten av undervisningstiden skal brukes på kristendomskunnskap – vil bidra til at kristendommens plass i faget styrkes.
Videre ser regjeringen behov for å sikre like rammer for undervisningen. Et nasjonalt krav om at om lag halvparten av undervisningstiden i religionsfaget skal brukes på kristendomskunnskap vil bidra til å forhindre store variasjoner i tidsbruken knyttet til de ulike delene av faget.
- b. Departementet vurderer endringsforslagene til å ligge innenfor rammene av nasjonal diskrimineringslovgivning og internasjonale krav til vern av menneskerettighetene.
- c. Når det gjelder forholdet til menneskerettighetene, er det departementets vurdering - i lys av argumentasjonen til flertallet i EMD i Folgerø-dommen - at de foreslåtte endringene ikke vil innebære en krenkelse av retten til utdanning i EMK. Etter de omfattende endringene som ble gjort i faget i tiden fram til og med 2008 for å imøtekomme innvendingene til Menneskerettskomitéen og EMD, synes det klart at dagens fag ligger innenfor normen som EMD satt opp i Folgerø-dommen og innenfor SP artikkel 18 nr 4.
- d. EMD har uttalt at det kan aksepteres at faget inneholder en større andel kunnskap om kristendommen, begrunnet i kristendommens historie og tradisjon i Norge. Det at kristendomskunnskap med endringene som her foreslås gis en kvantitativt noe større plass enn kunnskap om andre religioner og livssyn, vil etter departementets syn ikke endre fagets karakter i strid med EMK, ut fra hvordan EMD tolket innholdet i retten til utdanning i Folgerø-dommen. Den norske stat vil fortsatt ivareta hensynet til at informasjon og kunnskap i KRL-faget blir presentert på en objektiv, kritisk og pluralistisk måte, og undervisningen vil ikke være indoktrinerende.
- e. Det er også departementets vurdering at endringene som foreslås vil ligge innenfor FNs barnekonvensjon artikkel 14 og artikkel 29 nr 1 og FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) artikkel 13 nr 1 og nr 3.
 - i. 4.8 Forslag til ny ordlyd i læreplanen i religion, livssyn og etikk
 - ii. Navnet på læreplanen i religion, livssyn og etikk skal lyde (endringer i kursiv):
Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk
Delen «Timetall» i læreplanen for kristendom, religion, livssyn og etikk skal lyde (endringer i kursiv):
Timetall oppgitt i 60-minutters enheter:
BARNETRINNET
1.–7. årstrinn: 427 timer
UNGDOMSTRINNET:
8.–10. årstrinn: 153 timer (157 timer for de som fullfører 10. årstrinn våren 2014)
Innholdet knyttet til de fastsatte kompetansemålene i faget skal fordeles med om lag halvparten av timetallet til hovedområdet kristendom.

Kommunens vurdering

Høringsforslaget har vært sendt ut til skolene og det er kommet innspill til alle temaene. Tema 2 i høringsforslaget er tatt opp med pedagogisk støtteenhet for barnehage og enhet for barne- og familietjenester.

1. Endring av reglene om krav om relevant kompetanse i undervisningsfag

Etter høring blant rektoren i kommunen viser det seg at dette er en viktig endring. Det er mange rektorer som melder om lærere uten kompetanse nok i gjeldene fag, matte, norsk og engelsk. Det er også kommet frem at det er lærere som har god forståelse for fagene og gir god undervisning uten å ha formell utdanning på 30 eller 60 studiepoeng.

Videre vil det være en stor jobb med å kartlegge læreres kompetanse i kommunen. Det antas at ca. 700 lærere for Kristiansandsskolen vil trenge videreutdanning i et 10 års perspektiv. Altså gjennomsnittlig 70 lærere pr. år. Dersom tallene fra SSB stemmer, og en tar utgangspunkt i at dette vil koste kommunene 100 millioner kroner årlig vil kostnaden for Kristiansand kommune anslagsvis ligge på 2 millioner kroner årlig.

Dette betyr at det er viktig for skolene i Kristiansand at videreutdanning blir nok prioritert, og at det blir prioritert i riktige fag. Kristiansand kommune vil være avhengig av fortsatt like stor økonomiske satsning på lærerløftet i årene framover. I år deltar ca. 70 lærere i programmet.

Det er positivt at departementet ønsker høyere faglig fokus på 3 viktige fag. Skolene i Kristiansand ønsker å gi elevene så godt faglig utbytte som mulig.

Skolene har i dag godt kvalifiserte lærere. Mange ønsker videreutdanning og vil nå få muligheten til å ta dette over de neste årene. Enhetene må følge opp med planlegging over tid for å få riktig kompetanse. Klasseledelse og relasjoner er høyt prioritert i skolene og er viktig å sikre videre. Planlegging på skolene når lærere tar etterutdanning er derfor viktig. Elevene i Kristiansandsskolen vil da få lærere som både er gode klasseledere og faglig sterke. Dette vil for fremtiden gi elevene godt faglig utbytte. Kommunen vil være tjent med at lærere har 30/60 studiepoeng i alle de skisserte fagene.

2. Klargjøringen av hvilke avgjørelser i skolesammenheng som barneverntjenesten har rett til å ta på vegne av barnet når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet

Dette er en tydeliggjøring av loven som barnevern, barnehage og skole er positive til. Det vil medføre at det er enklere for instansene å vite hvem man skal forholde seg til i de ulike sakene som omhandler barn med en omsorgssituasjon som er overtatt av barnevern.

3. Endringen av navnet på faget religion, livssyn og etikk (RLE) til kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE), og innføre en bestemmelse om tidsbruk knyttet til kristendomskunnskap i læreplanen i faget

Ut fra skolenes tilbakemeldinger tyder det på at lovforslaget ikke vil gi realitetsforskjell på hvordan faget blir praktisert i dag.

Forslag til høringsuttalelse:

1. Kristiansand kommune støtter endringen i lovteksten for relevant kompetanse. Det forutsettes at fullfinansiering av tiltak fra Statens side basert på reelle beregninger av kommunens kostnader. Det bør ses på muligheter for å ha en lenger videreutdanningsperiode enn de 10 årene som departementet skisserer. Kommunen vil presisere at i tillegg til den formelle kompetansen lærere skal ha, er det viktig å fokusere på læringsmiljøer og læreres fokus på det.
2. Kommunen støtter foreslåtte endringer i lovtekst knyttet til klargjøringen av hvilke avgjørelser i skolesammenheng barneverntjenesten har rett til å ta på vegne av barnet når barneverntjenesten har overtatt omsorgen.
3. Kommunen ser ikke at endringen i lovtekst vil ha store konsekvenser for hvordan dagens RLE fag blir praktisert.